

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування**
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент**
та страхування
(назва програми)

на тему: **«ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ**
УСТАНОВИ»
(назва теми)

Виконавець:

здобувач освіти ФФБС 4 курсу 1 групи

Анастасія ВОЛКОВСЬКА

(ім'я та прізвище)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Павло БОНДАРЕНКО

(ім'я та прізвище)

/підпис/

Одеса 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ.....	6
1.1. Економічна сутність фінансових ресурсів фінансової установи.....	6
1.2. Особливості формування фінансових ресурсів фінансової установи...	10
1.3. Вплив державного нагляду на формування фінансових ресурсів фінансової установи.....	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АТ «ОТП БАНК».....	19
2.1. Аналіз сучасного стану банківської системи України	19
2.2. Аналіз формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК».....	26
2.3. Використання регресійного аналізу щодо перспектив формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК».....	42
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АТ «ОТП БАНК».....	47
3.1. Перспективи формування фінансових ресурсів фінансових установ України через кошти фізичних осіб.....	47
3.2. Рекомендації щодо покращення формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»	54
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Успішна трансформація банківського сектору фінансового ринку України вимагає не лише технологічних інновацій, але й стратегічного мислення, що враховує зміну потреб споживачів та специфіку ринкових умов. Сучасні споживачі прагнуть до більшої гнучкості, швидкості обслуговування та персоналізованих фінансових продуктів. У цьому контексті важливо не лише впроваджувати нові технології, такі як блокчейн, штучний інтелект та великі дані, але й адаптувати бізнес-моделі фінансових установ до умов швидко змінюваного ринку. Трансформація банківського сектору фінансового ринку України має включати активну співпрацю з фінансовими технологічними компаніями, що дозволить створити нові канали взаємодії зі споживачами та запропонувати інноваційні рішення для їхніх потреб, враховуючи різноманітні джерела фінансування.

Зміцнення зв'язків з іншими фінансовими установами та міжнародними інвесторами стає ключовим чинником у формуванні фінансових ресурсів фінансової установи. Активна співпраця з кредитними спілками, інвестиційними фондами та іншими фінансовими установами не лише дозволяє обмінюватися досвідом, але й розширює можливості для диверсифікації джерел фінансування. Це сприяє зниженню залежності від окремих каналів залучення коштів і робить банківський сектор фінансового ринку України більш стійким до зовнішніх економічних шоків. В умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій, ефективне формування фінансових ресурсів є надійною основою для стабільності банківського сектору фінансового ринку України, що, в свою чергу, створює сприятливі умови для розвитку підприємництва та інвестування в національну економіку.

Метою даної роботи є покращення формування фінансових ресурсів фінансової установи.

У процесі написання кваліфікаційної роботи вирішуються такі *завдання*:

- розглянути економічну сутність фінансових ресурсів фінансової

установи;

- охарактеризувати особливості формування фінансових ресурсів фінансової установи;
- охарактеризувати вплив державного нагляду на формування фінансових ресурсів фінансової установи;
- проаналізувати загальну фінансову діяльність АТ «ОТП БАНК»;
- проаналізувати формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»;
- провести регресійний аналіз формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»;
- охарактеризувати перспективи формування фінансових ресурсів фінансових установ України через кошти фізичних осіб;
- запропонувати щодо покращення формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК».

Об'єктом дослідження є процес формування фінансових ресурсів фінансової установи.

Предметом дослідження є теоретичні основи фінансових ресурсів фінансової установи та виявлення перспективних напрямків їх формування.

Методи дослідження. У роботі використовувались методи теоретичного узагальнення та порівняння - при визначенні сутності фінансових ресурсів фінансової установи та особливостей їх формування; статистичні, табличні та графічні методи та метод комплексного підходу - при дослідженні формування фінансових ресурсів та сучасного стану банківської системи; економіко-математичні методи - при дослідженні перспектив формування фінансових ресурсів.

Інформаційною базою дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців з теорії фінансових ресурсів; законодавчі та нормативні акти України; статистичні показники НБУ; показники річної фінансової звітності АТ «ОТП БАНК»; науково-методична література; матеріали періодичних видань.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття

освітнього ступеня бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменування) і 4 додатка, містить 23 таблиці та 21 рисунок. Основний текст дослідження на 49 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінки.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези «Тенденції формування фінансових ресурсів фінансових установ в Україні». Збірник матеріалів ІХ Студентської науково-практичної конференції факультету фінансів та банківської справи. *Стабілізація фінансово-економічної системи України.* 2025. Одеса. ОНЕУ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ

1.1. Економічна сутність фінансових ресурсів фінансової установи

У сучасних умовах банківський сектор фінансового ринку України зазнає значних трансформацій, що створює нові виклики для забезпечення її безперебійного функціонування. Постійна потреба в підвищенні ефективності використання ресурсів залишається актуальним завданням, оскільки фінансові установи зобов'язані адаптуватися до швидкорослого та нестабільного фінансового середовища. Це вимагає не лише впровадження інноваційних технологій, але й оптимізації внутрішніх процесів та вдосконалення спектра фінансових послуг. Раціональне управління ресурсами стає ключовим чинником, що сприяє зміцненню конкурентоспроможності фінансових установ і забезпечує їх стійкість у нинішніх економічних реаліях.

Термін «ресурс» походить від французького слова «resource», що в перекладі означає «засіб», «запас» або «джерело доходу», і має універсальний характер, охоплюючи багатогранні аспекти, від фінансових до фізичних, інформаційних та людських ресурсів. У контексті фінансової діяльності ресурсами можна вважати капітал, депозити, кредитні лінії, а також інтелектуальні активи та технологічну інфраструктуру. В економічній теорії основні трактування цього поняття варіюються залежно від функцій і призначення ресурсів у діяльності фінансових установ, що відображає різні аспекти їх використання для забезпечення стабільності та ефективності фінансових установ. Дослідження зазначених трактувань є важливим для розуміння сучасних процесів управління ресурсами в банківському секторі фінансового ринку, а також для формулювання практичних рекомендацій щодо їх оптимізації з метою підвищення загальної ефективності системи.

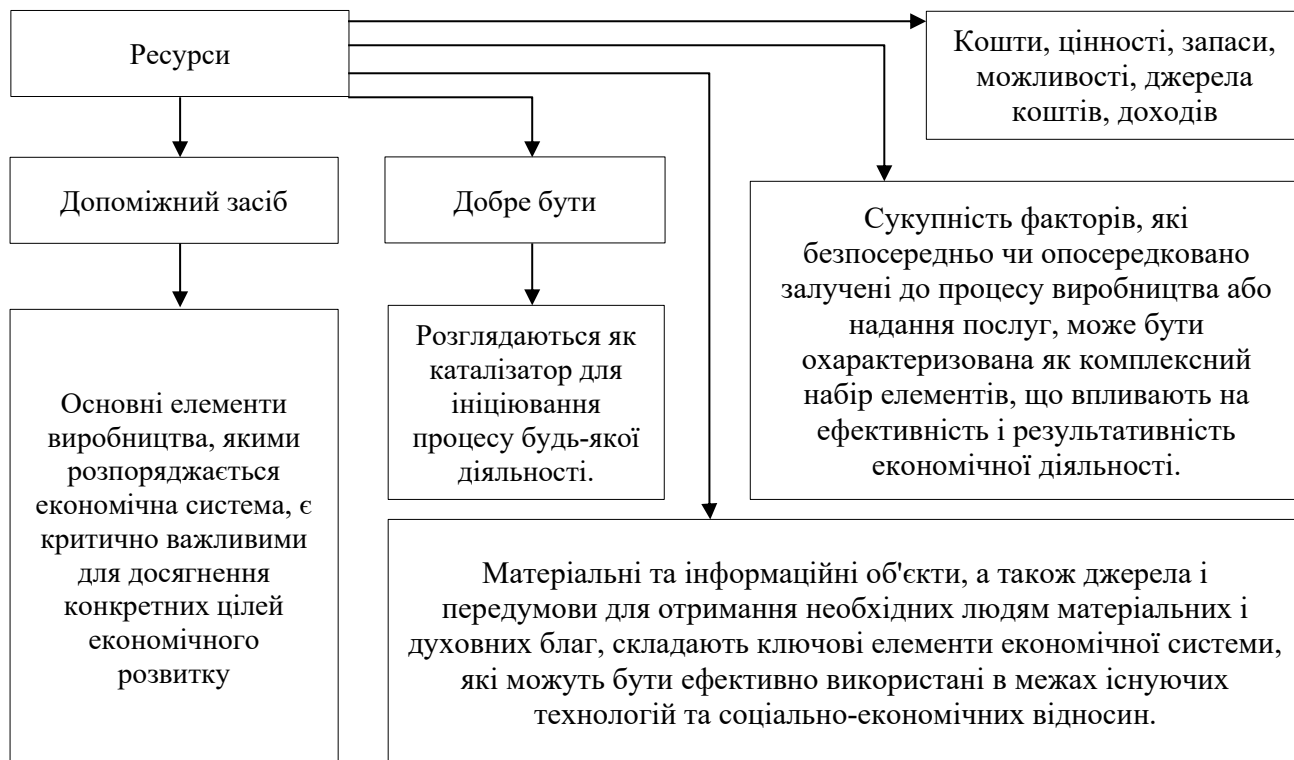

Рис. 1.1 Основні визначення поняття «ресурси» економічної теорії

Джерело: побудовано автором самостійно на основі узагальнення [1]

Ресурси слугують узагальненим поняттям, яке включає в себе природні, матеріальні, трудові та фінансові цінності, що використовуються для виробництва товарів і надання послуг. Незважаючи на те, що більшість науковців розглядає це поняття переважно з фінансової точки зору, такий підхід не охоплює всієї глибини і складності, притаманних концепції ресурсів.

Для досягнення успішності в різних сферах діяльності важливо враховувати комплексний характер ресурсів, що передбачає інтеграцію декількох категорій. Природні ресурси — це основа для постачання сировини, в той час як матеріальні ресурси включають в себе активи, необхідні для виробництва та ефективного функціонування підприємства. Трудові ресурси, що представляють собою кумулятивний потенціал знань, навичок і досвіду працівників, відіграють критично важливу роль у забезпеченні конкурентоспроможності та інноваційності. Фінансові ресурси забезпечують можливість реалізації проєктів і інвестицій, однак без інших складових, таких як технології, інформаційні системи й організаційні структури. [2]

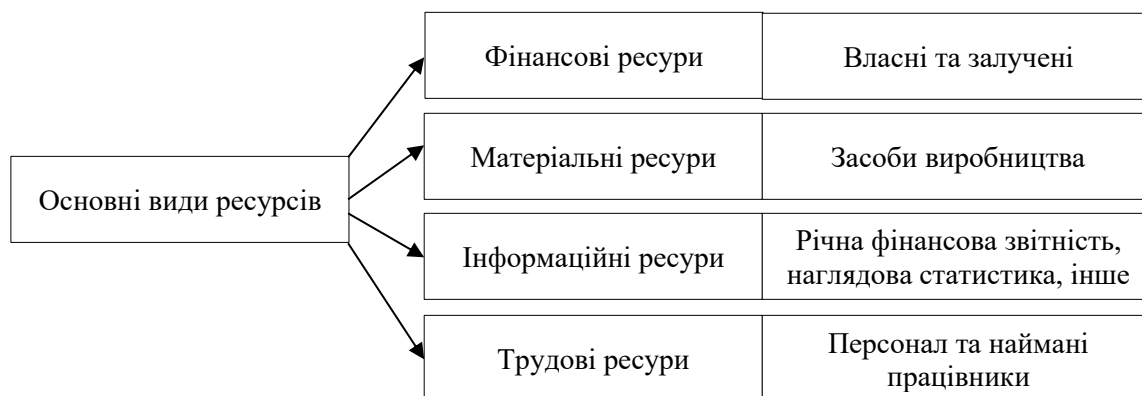

Рис. 1.2 Основні види ресурсів

Джерело: побудовано автором самостійно на основі узагальнення [1]

Економічна сутність ресурсів фінансових установ має специфічні характеристики, які відрізняють їх від ресурсів інших типів суб'єктів господарювання. Вони функціонують як товар, що може бути залучений та використаний, що підкреслює їх споживчу вартість у контексті фінансової діяльності. Ресурси фінансових установ не лише забезпечують фінансування, а й надають можливість реалізації через розміщення коштів, виконуючи функцію капіталу, що приносить дохід у вигляді відсотків.

Виходячи з цього, ресурси фінансових установ може бути визначені як комплекс залучених коштів, що включає в себе не лише традиційні депозитні джерела, але й різноманітні форми боргу, такі як субординований борг, облігації та інші інструменти фінансування. Ключовим аспектом є управління цими ресурсами для їх вигідного розміщення серед клієнтів, що передбачає дотримання принципу ліквідності [3].

Термін «фінансові ресурси» є важливим елементом в економічній теорії та практиці і має багатогранне трактування. В українських наукових працях цей термін часто визначається як сукупність власного капіталу та зобов'язань фінансової установи, які використовуються в активних операціях. Однак деякі автори обмежують поняття зобов'язань виключно залученими ресурсами або певними компонентами запозичень. Така неоднозначність у розумінні складових ресурсної бази ускладнює глибокий аналіз її структури та динаміки. [4].

Згідно з визначенням, наданим у економічній енциклопедії, «фінансові ресурси» трактуються як сукупність коштів, які перебувають у розпорядженні банків і використовуються для кредитування та інших операцій. У наукових працях А. Мороза та М. Савлука «ресурси фінансових установ» описуються як сукупність коштів, доступних для реалізації активних операцій [5].

В зарубіжній науковій літературі термін «фінансові ресурси» не застосовується як окрема категорія, а розглядається у контексті пасивних операцій, що включають залучення коштів вкладників, отримання кредитів від інших фінансових установ і випуск боргових цінних паперів. Ці дії сприяють формуванню фінансових ресурсів фінансових установ та активізують його діяльність у фінансовій системі. У цьому випадку акцент ставиться на акумулюванні коштів, що забезпечують фінансову діяльність, без залучення інших типів ресурсів, таких як матеріальні чи трудові.

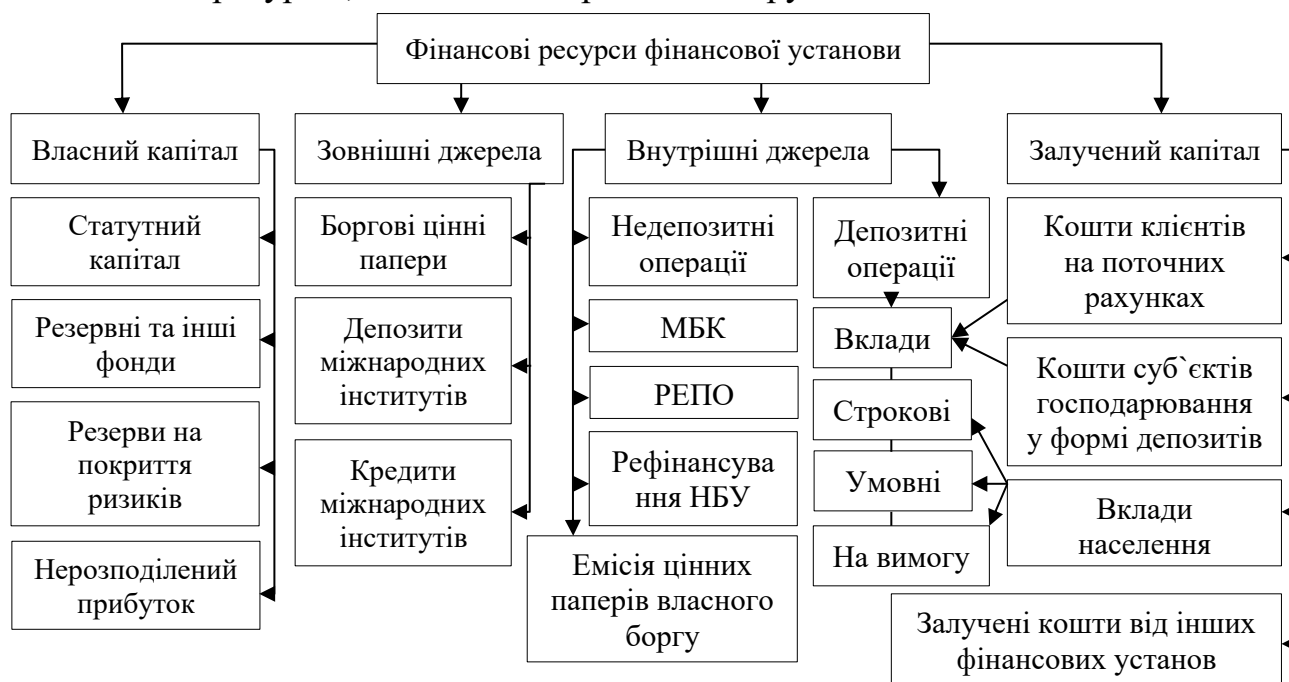

Рис. 1.3 Фінансові ресурси фінансової установи

Джерело: побудовано автором самостійно на основі узагальнення [6]

У даному дослідженні під поняттям «фінансові ресурси фінансової установи» ми розумітимемо комплекс всіх фінансових джерел, що перебувають у розпорядженні фінансової установи та використовуються для здійснення її

діяльності. Це включає як власний капітал, так і залучені або позичені ресурси. Фінансові ресурси є важливим елементом, що визначає не лише ліквідність і платоспроможність фінансової установи, а й його загальну фінансову стійкість.

1.2. Особливості формування фінансових ресурсів фінансової установи

Фінансові ресурси фінансової установи відіграє критично важливу роль у забезпеченні його ефективної діяльності, виконуючи ряд ключових функцій, які грають визначальну роль у досягненні стабільності, прибутковості та здатності виконувати зобов'язання перед клієнтами та контрагентами.

По-перше, фінансові ресурси забезпечує ліквідність, необхідну для своєчасного виконання платіжних зобов'язань, що є основою для підтримки довіри з боку вкладників та інвесторів.

По-друге, вона сприяє формуванню стабільного доходу через реалізацію кредитних програм та інвестиційних стратегій, що дозволяє банку генерувати прибуток та забезпечувати своє економічне зростання.

По-третє, наявність міцної бази фінансових ресурсів згладжує вплив негативних економічних шоків, адже вона демонструє фінансову стійкість і готовність реагувати на зовнішні виклики, зокрема в умовах нестабільності фінансових ринків та змін у монетарній політиці. Це також впливає на вплив ризиків та здатність фінансової установи пристосовувати свою діяльність до нових умов.

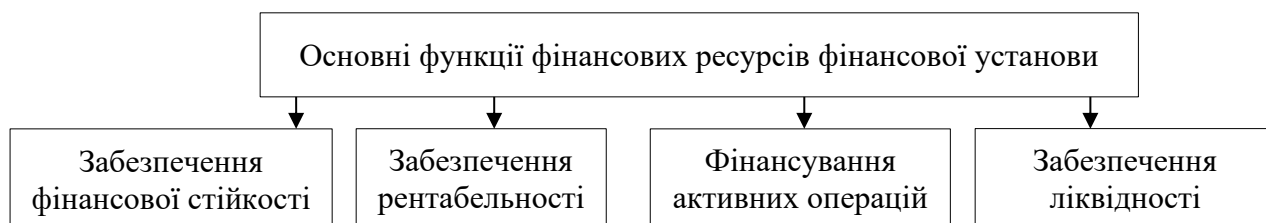

Рис. 1.4 Основні функції фінансових ресурсів фінансової установи

Джерело: побудовано автором самостійно на основі узагальнення [7]

Розглянемо функції фінансових ресурсів фінансової установи:

Фінансова стійкість фінансової установи визначається його здатністю протистояти негативним впливам як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, зберігаючи при цьому платоспроможність і виконуючи свої зобов'язання. Диверсифіковані фінансові ресурси, тобто наявність різних джерел коштів, зменшує залежність фінансової установи від одного джерела фінансування та знижує ризик втрати ліквідності в умовах кризи. Наявність інших джерел, таких як міжбанківські кредити або випущені цінні папери, дозволяє фінансової установі компенсувати відтік депозитів і підтримувати свою фінансову стабільність [7].

Прибуток фінансової установи є різницею між доходами від активних операцій і витратами на залучення ресурсів та операційну діяльність. Він є необхідною умовою для розвитку фінансової установи, підвищення капіталу, виплати дивідендів і забезпечення конкурентоспроможності. Ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає оптимізацію структури пасивів з метою мінімізації витрат на залучення коштів. Фінансова установа прагне залучати дешеві ресурси (кошти на поточних рахунках) і розміщувати їх у прибуткові активи (кредити з високою процентною ставкою). Важливим аспектом також є управління строками залучення і розміщення коштів з метою мінімізації процентного ризику, який може вплинути на фінансові результати банку [7].

Активні операції фінансової установи полягають у розміщенні залучених коштів з метою отримання прибутку. До таких операцій належать кредитування фізичних та юридичних осіб, інвестування в цінні папери, валютні операції та інші фінансові транзакції. В свою чергу фінансові ресурси є основним джерелом коштів для здійснення цих операцій. Чим більший обсяг фінансових ресурсів має фінансова установа, тим більше можливостей він має для кредитування та інвестування. Структура фінансових ресурсів визначає умови та напрямки активних операцій, що можуть впливати як на рентабельність, так і на ризикованість діяльності фінансової установи [7].

Ліквідність фінансової установи визначається його здатністю своєчасно та в повному обсязі виконувати поточні зобов'язання, такі як виплата депозитів, здійснення клієнтських платежів, погашення кредитів та виконання інших фінансових зобов'язань. Достатній рівень фінансових ресурсів становить ключовий елемент забезпечення ліквідності. Наявність різноманітних джерел коштів, як короткострокових, так і довгострокових, дозволяє фінансовій установі гнучко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та потреби клієнтів. Саме тому підтримання відповідного рівня ліквідності є критично важливим для збереження репутації та довіри клієнтів. Втрата ліквідності може призвести до серйозних фінансових проблем, і в крайньому випадку — до банкрутства [7].

Формування фінансових ресурсів фінансової установи є складним і багатогранним процесом, що обумовлено впливом різноманітних факторів. Ці фактори можна умовно класифікувати на кілька категорій: макроекономічні, мікроекономічні, інституційні та соціально-психологічні [8].

Таблиця 1.1

Вплив макроекономічних факторів на формування фінансових ресурсів
фінансової установи

Фактори	Характеристика
Економічні умови	Темпи економічного зростання, рівень інфляції, безробіття та валютний курс є ключовими макроекономічними показниками, які істотно впливають на рівень заощаджень населення та суб'єктів господарювання, що, в свою чергу, позначається на обсягах депозитів у фінансових установах. У періоди економічного спаду рівень заощаджень зазвичай знижується через скорочення доходів і зростання невизначеності, що негативно впливає на фінансові ресурси фінансових установ, обмежуючи їх можливості для кредитування та інвестування, а також погіршуючи фінансову стійкість. В умовах зменшення депозитів, фінансові ресурси стикаються з труднощами у забезпеченні необхідного обсягу ліквідності, що може призвести до подальшого економічного зниження.
Політика НБУ	Облікова ставка, норми обов'язкового резервування та операції на відкритому ринку є ключовими інструментами монетарної політики, які істотно впливають на вартість залучення ресурсів для фінансових установ та їх доступність. Підвищення облікової ставки, веде до збільшення вартості кредитів і депозитів, що може суттєво стримувати їх залучення. Високі процентні ставки зменшують привабливість кредитування для суб'єктів господарювання і населення, що негативно позначається на динаміці інвестицій та споживчих витрат. Як наслідок, це може призвести до скорочення обсягів депозитів у фінансових установах, що в свою чергу обмежує їх фінансові ресурси і можливості для подальшого кредитування, створюючи ризики для фінансової стійкості.

Продовження таблиці 1.1

Податковий нагляд	Податкові пільги на доходи від депозитів можуть значно стимулювати населення до розміщення своїх коштів у фінансових установах, оскільки вони підвищують ефективність заощаджень. Зменшення податкового навантаження на доходи, отримані від депозитних вкладів, робить банківські продукти більш привабливими для вкладників, оскільки дозволяє зберегти більшу частину отриманого доходу. Це, в свою чергу, може збільшити обсяги депозитів, зміцнюючи фінансову стабільність банківський сектор фінансового ринку та забезпечуючи фінансові ресурси для кредитування економіки. В результаті, податкові пільги можуть не лише активізувати заощадження населення, але й сприяти загальному економічному зростанню через збільшення фінансових ресурсів для інвестування в реальний сектор.
-------------------	---

Джерело: побудовано автором на основі [9]

Аналіз наведених даних у табл. 1.1 свідчить про те, що фінансовим установам критично важливо враховувати різноманітні макроекономічні фактори для формування фінансових ресурсів, а також для забезпечення фінансової стійкості та рентабельності. Детальний аналіз економічних умов, монетарної та податкового нагляду, а також прогнозування їх впливу на поведінку вкладників стають ключовими компонентами стратегічного управління фінансовими ресурсами.

Таблиця 1.2

Вплив мікроекономічних факторів на формування фінансових ресурсів
фінансової установи

Фактори	Характеристика
Репутація	Фінансові установи з позитивною репутацією, високим рівнем прозорості та надійності спроможні ефективно конкурувати за ухваленням рішень вкладників, що, в свою чергу, підвищує їх шанси на залучення значних обсягів коштів. Значення репутації в цьому контексті виходить за межі простого сприйняття; вона стає стратегічним активом, що може істотно вплинути на фінансові результати фінансової установи, забезпечуючи стабільне джерело ресурсів та сприяючи довготривалим взаємовідносинам з клієнтами.
Процентна політика	Конкурентоспроможні ставки не лише сприяють залученню більшої кількості вкладників, а також грають ключову роль у формуванні загальної стратегії управління активами і пасивами фінансової установи. У сучасному фінансовому середовищі, де рівень інформованості споживачів зростає, фінансові установи, які можуть пропонувати вигідні процентні ставки, здатні не лише зміцнити свою позицію на ринку, а й забезпечити собі стабільні джерела фінансових ресурсів, необхідні для фінансування кредитної діяльності та підтримки ліквідності у довгостроковій перспективі.

Продовження таблиці 1.2

Спектр продуктів	У нинішніх умовах зростаючої конкуренції на ринку, ефективно впровадження інноваційних рішень служить не лише для задоволення споживчих потреб, але й грає важливу роль у формуванні позитивного іміджу фінансової установи. Зручність та доступність сервісів, що забезпечують високий рівень комфорту і швидкості, є критично важливими для утримання існуючих клієнтів та залучення нових, завдяки чому фінансові установи здатні підвищувати свою ринкову позицію і забезпечувати зростання доходів.
Управління активами та пасивами	Ефективна координація між активами і пасивами допомагає фінансовим установам не лише забезпечувати стабільність у їхніх операціях, а й адаптуватися до змінюваних умов ринку, підвищуючи таким чином рівень їхньої конкурентоспроможності. Використання аналітичних методів і технологічних інновацій у процесі управління активами і пасивами сприяє більш точному прогнозуванню фінансових потоків та дозволяє фінансовим установам скоригувати свою стратегію в умовах економічної невизначеності.
Стратегія розвитку	Спеціалізація фінансової установи, будь то роздрібна, корпоративна або інвестиційна, суттєво визначає структуру його фінансових ресурсів та стратегію управління фінансами. Роздрібні фінансові установи акцентують увагу на залученні депозитів від приватних осіб, у той час як корпоративні фінансові установи орієнтуються на кредитування бізнесу, що впливає на їхні структури фінансування та управлінські процедури. Інвестиційні фінансові установи, у свою чергу, зосереджуються на фінансових послугах для великих компаній і державних установ, що вимагає наявності значного капіталу та специфічних знань. Таким чином, спеціалізація впливає на його конкурентну позицію.

Джерело: побудовано автором на основі [10]

У цьому контексті особливу роль відіграє комплексний підхід, що передбачає врахування всіх ключових аспектів діяльності фінансової установи — тільки всебічний аналіз цих елементів дозволяє фінансовим установам формувати стратегії, які відповідають вимогам ринку і споживачів, а також адаптуватися до змінюваних економічних умов. Репутація фінансової установи може істотно вплинути на його здатність залучати клієнтів, тоді як ефективна процентна політика забезпечує конкурентні переваги у боротьбі за депозити. Для досягнення максимального результату важливо інтегрувати всі ці компоненти в єдину стратегію розвитку фінансової установи.

Далі розглянемо вплив інституційних факторів на формування фінансових ресурсів фінансової установи у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Вплив інституційних факторів на формування фінансових ресурсів
фінансової установи

Фактори	Характеристика
Розвиток фінансового ринку	Наявність таких ринків, як ринок цінних паперів, міжбанківський ринок та ринок похідних фінансових інструментів створює сприятливе середовище для динамічного управління ліквідністю та ризиками, що дозволяє фінансовим установам не лише залучати капітал з різних джерел, але й диверсифікувати свої фінансові інструменти. Це надає можливість реалізації більш складних фінансових стратегій, таких як хеджування кредитних ризиків або оптимізація витрат.
Законодавча база та регулювання діяльності	Наявність прозорих і стабільних правил гри забезпечує передбачуваність для фінансових установ і їхніх клієнтів, що, в свою чергу, формує позитивну репутацію банківського сектора фінансового ринку в очах суспільства. Регуляторні механізми, що спрямовані на захист інтересів вкладників, створюють умови для стабільного росту депозитів та зменшення ризиків фінансових криз. Посилення довіри до фінансових установ сприяє активізації кредитування та інвестицій, що є важливим чинником економічного розвитку в цілому.
Система гарантування вкладів	Гарантування вкладів знижує ризики для вкладників у разі непередбачених ситуацій, таких як банкрутство установи або інші фінансові проблеми, що сприяє активнішій участі населення у банківських операціях. Зростання обсягів депозитів, завдяки такому захисту, дозволяє фінансовим установам ефективніше використовувати залучені ресурси для кредитування та інвестування.

Джерело: побудовано автором на основі [11]

Розвинена інфраструктура фінансового ринку, високоякісне законодавство, ефективні механізми регулювання й надійна система гарантування вкладів виступають основними складовими інституційної інфраструктури, які не тільки зміцнюють довіру до банківської системи, але й забезпечують стабільність у формуванні фінансових ресурсів фінансових установ. Важливо, щоб державні органи та регулятори неперервно працювали над удосконаленням цих установ, адже це є запорукою стабільності та всебічного розвитку банківського сектору фінансового ринку.

Соціально-психологічні фактори, що впливають на формування фінансових ресурсів фінансових установ, мають значний вплив на поведінку вкладників та їхнє ставлення до фінансових установ. Високий рівень фінансової грамотності сприяє більш усвідомленому веденню фінансових справ, а стійка

довіра до банківських установ посилює їхню ресурсну базу, оскільки вкладники охочіше довіряють свої кошти на зберігання [12].

1.3. Вплив державного нагляду на формування фінансових ресурсів фінансової установи

Діяльність фінансових установ в Україні, зокрема процес формування їх фінансових ресурсів, регламентується широким спектром нормативно-правових актів, які покликані забезпечити стабільність та ефективність фінансової системи. Основні з цих актів, представлені у табл. 1.4, охоплюють питання регулювання ліквідності, капіталізації, вимог до публічної звітності, а також заходів з управління ризиками. Належне виконання цих нормативних вимог забезпечує її належне функціонування та захист інтересів вкладників і кредиторів. Регулювання, що здійснюється Національним банком України, також сприяє формуванню прозорих умов для ведення бізнесу в банківському секторі фінансового ринку України, адже чітке дотримання нормативно-правових актів стимулює розвиток фінансових установ.

Таблиця 1.4

Нормативно-правове регулювання формування фінансових ресурсів фінансової установи

Закон / Положення	Характеристика
Конституція України	У банківському секторі фінансового ринку України основні засади економічної діяльності реалізуються через регулятора, що встановлює чіткі правила щодо капіталізації, управління ризиками та прозорості фінансових операцій.
Закон України «Про Національний банк України»	Визначає функції та повноваження НБУ, включаючи регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ.
Закон України «Про банки і банківську діяльність»	Цей закон закладає теоретичні й практичні основи функціонування банківського сектору фінансового ринку України, чітко визначаючи ключові поняття, такі як "банк", "банківська діяльність" і "банківські операції". Він також встановлює вимоги до капіталу фінансових установ, окреслює процедури ліцензування та регулює механізми нагляду за діяльністю фінансових установ.

Продовження таблиці 1.4

Інструкції, положення, постанови та інші документи НБУ щодо формування фінансових ресурсів фінансових установ	Інструкція «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні № 368.
	Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень.
	Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій.
	Положення про планування та порядок проведення інспекційних перевірок.

Джерело: побудовано автором на основі [13-17]

Ключовими аспектами нормативно-правового регулювання фінансових ресурсів фінансових установ України є

1) вимоги до капіталу, що визначають мінімальні розміри статутного капіталу та нормативи його достатності, які критично важливі для забезпечення фінансової стійкості фінансових установ. Зокрема, відповідно до інструкції №368, мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1) становить 200 млн грн, що слугує базовим критерієм для функціонування фінансових установ. Фінансові установи зобов'язані забезпечувати не лише відповідність базовим вимогам, визначеним регулятором, а й враховувати власні індивідуальні ризики, що виявляються в процесі нагляду. Це передбачає формування додаткових буферів капіталу у відповідності з вимогами глави 3 розділу IV зазначеної інструкції, а також підтримання рівня внутрішнього капіталу згідно з Постановою НБУ №161. Таким чином, ефективне управління капіталом є запорукою не лише стабільності окремих банків, але й загальної стабільності фінансової системи країни [17];

2) регулювання залучення депозитів є важливим компонентом нормативно-правового регулювання банківської діяльності, оскільки встановлюються чіткі вимоги до укладання договорів банківського вкладу, захисту прав вкладників та механізмів гарантування вкладів фізичних осіб;

3) регулювання міжбанківських операцій ґрунтується на інституційно встановлених правилах, що регламентують здійснення операцій на міжбанківському ринку, включаючи механізми кредитування та депозитів.

Таблиця 1.5

Нормативи обов'язкових фінансових ресурсів у 2025 році

Залучені кошти	Національна валюта	Іноземна валюта
Кошти на вимогу і кошти на поточних рахунках фізичних осіб	25	35
Кошти на вимогу і кошти на поточних рахунках юридичних осіб	15	25
Строкові кошти і вклади (депозити) фізичних осіб із мінімальним початковим строком погашення, що становить 93 календарні дні та більше	0	15
Строкові кошти і вклади (депозити) фізичних осіб із мінімальним початковим строком погашення до 92 календарних днів (включно)	25	35
Строкові кошти і вклади (депозити) юридичних осіб (крім інших банків)	15	25
Кошти вкладів (депозитів) і кошти на поточних рахунках інших банків- нерезидентів та кредити, що отримані від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій-нерезидентів	15	25

Джерело: побудовано автором на основі [18]

4) регулювання операцій з цінними паперами також є суттєвим аспектом нормативного регулювання, оскільки встановлюються вимоги до емісії, обігу та обліку цінних паперів, які банки використовують для залучення фінансових ресурсів;

5) нагляд за діяльністю фінансових установ, здійснюваний Національним банком України, передбачає постійний контроль за функціонуванням кредитних установ, включаючи моніторинг формування та використання їх фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси є ключовим елементом функціонування фінансової установи, оскільки їх структура та обсяг безпосередньо впливають на здатність виконувати свої операційні функції і досягати визначених фінансових цілей. Структура фінансових ресурсів є важливим індикатором фінансового стану фінансової установи, адже вона характеризує баланс між джерелами фінансування та ризиками, які пов'язані з їх використанням. Формування цієї структури залежить від ряду факторів, включаючи спеціалізацію фінансової установи, ринкову кон'юнктуру, рівень ризику, а також стратегічні цілі фінансової установи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АТ «ОТП БАНК»

2.1. Аналіз сучасного стану банківської системи України

Зниження кількості фінансових установ у банківському секторі в Україні з 71 у 2021 році до 61 у 2024 році свідчить про тенденцію до консолідації в банківському секторі. Це зумовлено погіршенням економічної ситуації, ужесточенням регуляторних вимог та зменшенням прибутковості для нових і малих фінансових установ. Менші фінансові установи не витримують конкуренції і вимушені закриватися чи об'єднуватися з більш стабільними фінансовими установами, що веде до більш ефективного розподілу фінансових ресурсів. Однак, таке зниження кількості фінансових установ може негативно позначитися на конкуренції, що, в свою чергу, вплине на умови кредитування і вартість фінансових послуг. Паралельно з цим зростання фінансових технологій (фінтеху), які пропонують зручні рішення для клієнтів, може ще більше ускладнити становище традиційних фінансових установ.

Таблиця 2.1

Динаміка кількості фінансових установ банківського сектору
за 2021-2024 р.р., од.

Кількість	2021	2022	2023	2024
Діючі (А4), у т.ч.	71	67	63	61
з державною часткою	4	4	5	7
з іноземним капіталом	20	16	14	14
з приватним капіталом	47	47	44	40

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Найбільш суттєве скорочення кількості банків в Україні відбулося в 2022 та 2023 роках, що не можна відокремити від початку повномасштабної війни. У

цей період фінансовий сектор зазнав значних потрясінь, що призвело до зниження довіри клієнтів, підвищення ризиків і нестабільності.

Рис. 2.1 Динаміка кількості фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р., од.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.1

Незважаючи на загальну тенденцію до скорочення, кількість державних фінансових установ зростає. Цей феномен пов'язаний із посиленням впливу регулятора Національного банку України у забезпеченні стабільності фінансової системи, а також у підтримці економіки в умовах кризи. Державні фінансові виконують ключову роль у наданні кредитування, а також у реалізації соціальних програм, що сприяє зниженню негативного впливу конфлікту на населення.

Водночас кількість іноземних фінансових установ скоротилася, що пояснюється виходом деяких міжнародних гравців з українського ринку внаслідок зростаючих ризиків, пов'язаних зі збройним конфліктом та непередбачуваністю економічної ситуації. Ця тенденція може негативно вплинути на інвестиційний клімат.

Кількість приватних фінансових банків також зазнало скорочення, що можна пояснити процесами поглинань, злиттів та відкликання ліцензій менш конкурентоспроможних установ. Цей пов'язано про впровадження більш жорстких вимог до капіталізації і ризик-менеджменту у банківському секторі.

Таблиця 2.2

Динаміка основних показників фінансових установ банківського сектору
за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Активи	2053232	2351678	2945030	3422600
Капітал	205561	215840	296044	381640
Кошти суб'єктів господарювання	758434	889526	1260155	1497363
Кошти фізичних осіб	726898	933240	1084281	1216452

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Протягом 2020–2024 років обсяг активів банківського сектору України стабільно зростав, що свідчить про позитивну динаміку та поступове відновлення фінансової системи в умовах викликів, спричинених війною. У 2024 році було зафіксовано рекордне зростання активів, що склало 3422600 млн. грн. у порівнянні з попереднім роком.

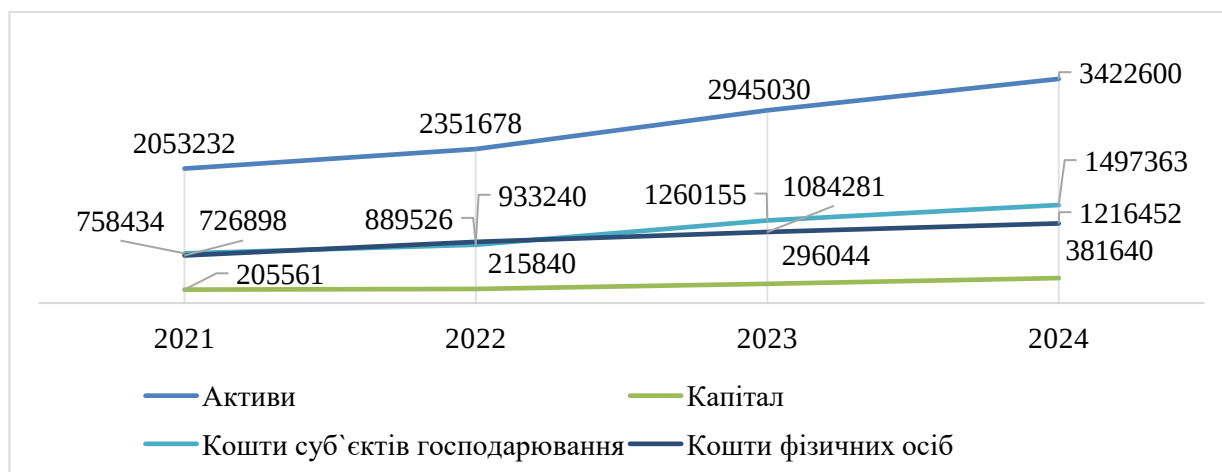

Рис. 2.2 Динаміка основних показників фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.2

Капітал фінансових установ також продемонстрував значне зростання, досягнувши 381650 млн. грн. – найвищого показника за весь аналізований період. У 2023 році капітал зростав до 296044 млн. грн., але 2024 рік став ключовим для зміцнення фінансової стійкості фінансових установ. Це сигналізує про готовність фінансових установ адаптуватися до нових умов.

Кошти суб'єктів господарювання у 2024 році зросли до 1497363 млн.грн., що свідчить про зростання економічної активності та довіри бізнесу до фінансової системи. Цей приріст вказує на позитивні тенденції в інвестиціях і розвитку підприємництва. В той же час, зростання коштів фізичних осіб було скромнішим, досягнувши 1216452 млн. грн.

Таблиця 2.3

Оцінка фінансових ресурсів фінансових установ
банківського сектору за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Пасиви	2053232	2351678	2945030	3422600
Балансовий капітал	205561	215840	296044	381640
з нього статутний капітал	481353	407021	404751	406835
Капіталомісткість, %	10,0%	9,2%	10,1%	11,2%
Зобов'язання фінансових установ, з них	1797718	2135838	2648986	3040958
Кошти суб'єктів господарської діяльності	758434	889526	1260155	1497363
Вклади фізичних осіб	726898	933240	1084281	1216452

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Протягом 2021–2024 років спостерігається зміна капіталомісткості банківського сектору України, яка варіюється від 10% у 2021 році до 11,2% у 2024 році. Зниження показника до 9,2% у 2022 році свідчить про тимчасову нестабільність, але подальше зростання у 2023 та 2024 роках вказує на наміри фінансових установ підвищити свою фінансову стійкість.

Рис. 2.3 Динаміка фінансових ресурсів фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.3

Обсяг пасивів фінансових установ зростав з 2053232 млн. грн. у 2021 році до 3422600 млн. грн. у 2024 році, що свідчить про активне залучення ресурсів для кредитування. Однак зобов'язання, які також зросли, до 1260155 млн. грн. у 2023 році, вказують на потенційні ризики ліквідності.

Динаміка зміни капіталамісткості, зростання пасивів та зобов'язань свідчить про поступове відновлення банківського сектору, але також потребує уважного моніторингу ризиків.

Війна в Україні суттєво вплинула на макроекономічні показники країни, створивши значні виклики для банківського сектору. Безпрецедентне падіння валового внутрішнього продукту (ВВП), висока інфляція, яка досягла 18% у 2022 році, та девальвація національної валюти призвели до зростання кредитних ризиків і зниження довіри до національної валюти. Основними причинами інфляційних цін стали порушення ланцюгів постачання, зниження виробничих потужностей і зростання виробничих витрат. З метою покриття дефіциту державного бюджету Національний банк України вдався до монетизації боргу, хоча масштаби цієї практики викликали занепокоєння щодо подальшого зростання інфляції.

Необхідність формування додаткових резервів під кредитні збитки вимагалася в умовах погіршення якості кредитних портфелів банків, зумовленого падінням прибутків підприємств та зниженням платоспроможності позичальників. Водночас, попри відтік депозитів на початку війни, банківська система продемонструвала високу стійкість завдяки оперативним заходам Національного банку України та міжнародній підтримці, що допомогло відновити ліквідність і повернути довіру клієнтів.

Війна стала каталізатором трансформації системи управління ризиками в банківському секторі. Зміни у макроекономічній ситуації вимагали від фінансових установ перегляду своїх моделей оцінки ризиків.

Аналіз карти ризиків за 2022 та 2024 роки на рис.2.4 свідчить про адаптацію фінансових установ до нових реалій, зокрема щодо підвищення

моніторингу кредитоспроможності позичальників та зміни стратегій управління продуктами і ризиками.

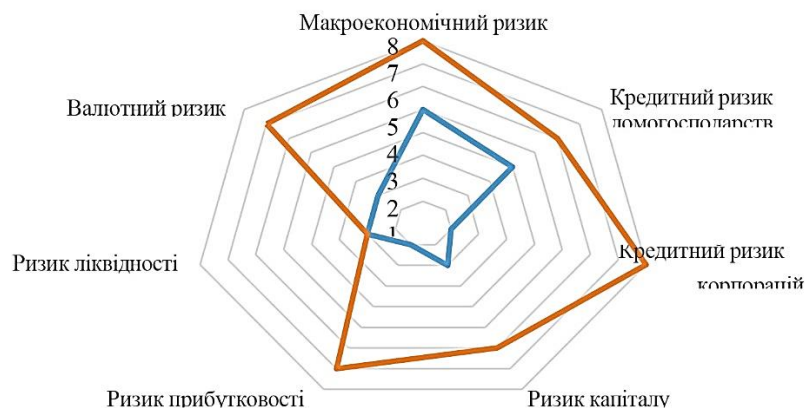

Рис. 2.4 Карта фінансових ризиків фінансових установ банківського сектору фінансового ринку України за 2022-2024 р. р.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [20]

Це не лише ілюструє вразливість сектора, але й підкреслює необхідність структурних змін для забезпечення його стійкості у майбутньому.

Таблиця 2.4

Динаміка співвідношення капіталу за зобов'язань фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р., %

Показники	2021	2022	2023	2024
Капітал	12,4	9,2	10,1	11,2
Зобов'язання	87,6	90,8	89,9	88,8
Всього	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Аналіз динаміки показників капіталу та зобов'язань фінансових установ в Україні за 2021-2024 роки спостерігається поступове зростання частки капіталу в загальних зобов'язаннях банків — з 12,4% у 2021 році до 11,2% у 2024 році. Незважаючи на зростання запасів капіталу у 2023 році, у 2024 році спостерігається деяке зниження цієї частки, що свідчить про підвищення ризиків та зниження стабільності фінансових установ через зростання зобов'язань

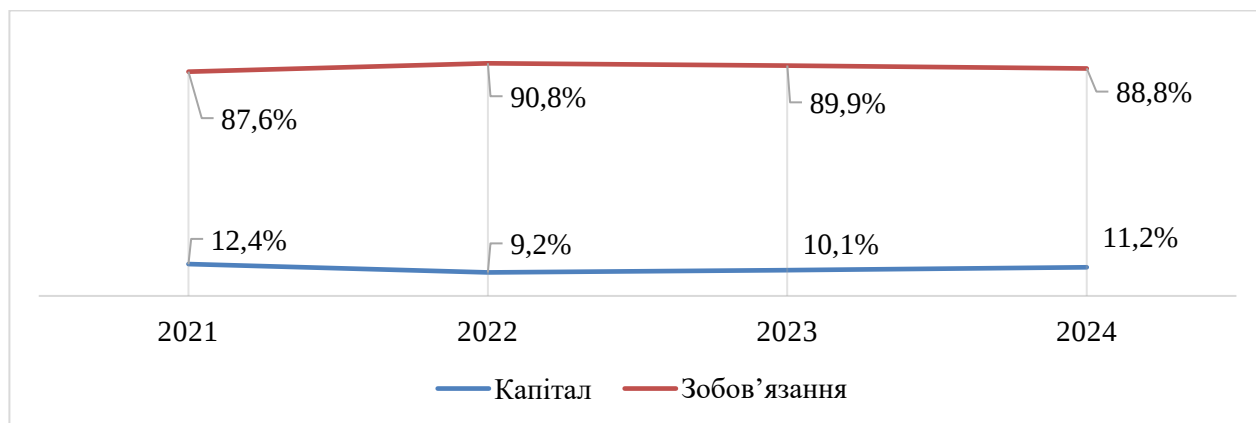

Рис. 2.5 Динаміка співвідношення капіталу до зобов'язань фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.4

Частка зобов'язань майже всі роки залишається на високому рівні, що є тривожним фактором для фінансової стійкості українських фінансових установ. У 2022 році частка зобов'язань досягла максимального значення — 90,8%, а у 2024 році зменшилася до 88,8%, що вказує на тенденцію зростання фінансових ризиків, які можуть негативно вплинути на ліквідність та платоспроможність банків..

Таблиця 2.5

Динаміка активів фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р.

Показники	2021	2022	2023	2024
Активи, млн. грн.	2053232	2351678	2945030	3422600
Рентабельність активів, %	4,1%	1,0%	3,2%	3,4%
Рентабельність капіталу, %	35,1%	9,7%	30,3%	29,1%

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Загальні активи зросли з 2053232 млн. грн. у 2021 році до 3422600 млн. грн. у 2024 році, що вказує на активну експансію банківського сектора. Проте, варто зазначити, що рентабельність активів суттєво коливається, досягаючи максимуму в 4,1% у 2021 році та падаючи до 1% у 2022 році в умовах економічної нестабільності. З 2023 року ми спостерігаємо поступове

відновлення рентабельності, але вона все ще залишається нижчою, ніж предшествуючі показники.

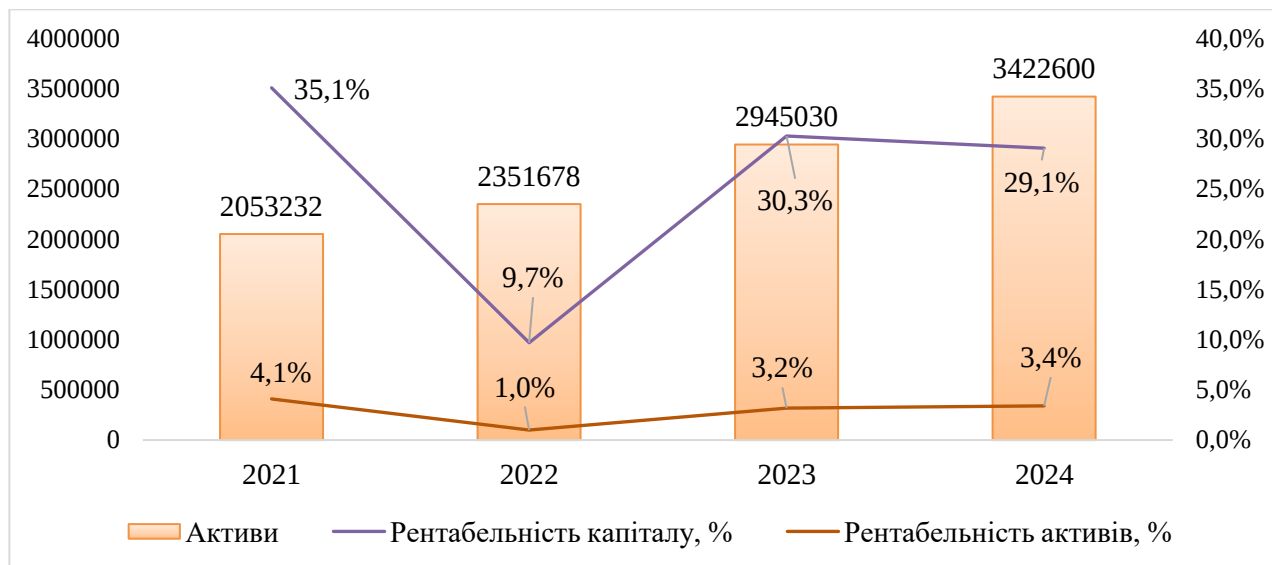

Рис. 2.6 Динаміка активів фінансових установ банківського сектору за 2021-2024 р.р.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.5

Що стосується рентабельності капіталу, то також відзначається значна волатильність. Рентабельність капіталу знизилася з 35,1% у 2021 році до 9,7% у 2022, що, напевно, є наслідком економічних викликів та нестабільності, пов'язаних із пандемією та військовими подіями в Україні. Однак у 2023-2024 роках рентабельність капіталу поступово відновлюється й досягає 29,1%, що свідчить про адаптацію фінансових установ до нових умов ринку.

2.2. Аналіз формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»

Оцінку формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» ми будемо проводити з точки зору роботи у національному банківському секторі та з цієї цілі будемо використовувати річні фінансові звіти у національній валюті та дані, які нострофіковані регулятором банківського сектору Національним банком України.

Таблиця 2.6

Горизонтальний аналіз фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»

у національній валюті за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024	Зміна, %	
					2023/2022	2024/2023
Кошти клієнтів	34839	41267	47559	54313	115,2%	114,2%
Кошти банків	0,005	0,068	15	0,254	22058,8%	1,7%
Похідні фінансові зобов'язання	0,004	9	23	1	255,6%	4,3%
Інші фінансові зобов'язання	431	248	278	152	112,1%	54,7%
Інші нефінансові зобов'язання	1033	944	3688	2136	390,7%	57,9%
Усього зобов'язань	36303	42468	51563	56603	121,4%	109,8%
Статутний капітал	6186	6186	6186	6186	100,0%	100,0%
Емісійний дохід	405	405	405	405	100,0%	100,0%
Резервні та інші фонди банку	923	1061	1091	1276	102,8%	117,0%
Інші резерви	58	31	507	578	1635,5%	114,0%
Нерозподілений прибуток	3488	3948	7631	12164	193,3%	159,4%
Усього власного капіталу	11060	11631	15820	20609	136,0%	130,3%
Усього власного капіталу та зобов'язань	47363	54099	67383	77212	124,6%	114,6%

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Основним джерелом фінансових ресурсів є кошти клієнтів, які стабільно зростають. З 34839 млн. грн. в 2021 році до 54313 млн. грн. у 2024 році – це приріст у понад 55%, така динаміка вказує на поліпшення умов обслуговування клієнтів.

У той же час, кошти банків показують значні коливання в періоді від 0,005 до 15, з подальшим падінням до 0,254. Збільшення коштів банків у 2023 році, поряд із нестабільністю в попередніх і наступних періодах, вказують на одноразові операції.

Похідні фінансові зобов'язання також демонструють коливання, оскільки у 2022 році спостерігається величезне зростання до 9, але згодом знову зменшуються до 1 у 2024 році. Ми вважаємо, що АТ «ОТП БАНК» виконує оптимізацію зобов'язань для покращення фінансового стану.

Капітал АТ «ОТП БАНК», включаючи резервні фонди та нерозподілений прибуток, поступово зростає, що є позитивним сигналом для інвесторів.

Нарощування нерозподіленого прибутку з 3488 млн. грн. у 2021 році до 12164 млн. грн. у 2024 році свідчить, що АТ «ОТП БАНК» зміг забезпечити фінансову стійкість і, готовий до нових інвестицій.

За загальним показником, власного капіталу та зобов'язань, спостерігається позитивна динаміка: з 47363 млн. грн. у 2021 році до 77212 у 2024 році, це зростання практично вдвічі за чотири роки свідчить про успішність управлінської стратегії в умовах конкурентного середовища. Взагалі, дані вказують на оптимістичні перспективи для АТ «ОТП БАНК» в найближчому майбутньому, однак потрібно більш детальніше розглянути різні аспекти формування фінансових ресурсів.

Таблиця 2.7

Вертикальний аналіз фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»
у національній валюті за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	Частка, %			
	2021	2022	2023	2024
Кошти клієнтів	73,6%	76,3%	70,6%	70,3%
Кошти банків	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Похідні фінансові зобов'язання	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Інші фінансові зобов'язання	0,9%	0,5%	0,4%	0,2%
Інші нефінансові зобов'язання	2,2%	1,7%	5,5%	2,8%
Усього зобов'язань	76,6%	78,5%	76,5%	73,3%
Статутний капітал	13,1%	11,4%	9,2%	8,0%
Емісійний дохід	0,9%	0,7%	0,6%	0,5%
Резервні та інші фонди банку	1,9%	2,0%	1,6%	1,7%
Інші резерви	0,1%	0,1%	0,8%	0,7%
Нерозподілений прибуток	7,4%	7,3%	11,3%	15,8%
Усього власного капіталу	23,4%	21,5%	23,5%	26,7%
Усього власного капіталу та зобов'язань	100%	100%	100%	100%

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Показник “Кошти клієнтів” демонструє коливання, зростання до 76,3% у 2022 році, після чого слідує зниження до 70,6% у 2023 році та 70,3% у 2024 році. Коливання довіри вкладників до банку пов'язано зі зміною ринкових умов, що безпосередньо впливає на готовність клієнтів зберігати кошти у фінансових установах.

Водночас спостерігається зменшення у частці “Інших фінансових зобов’язань”. Показник знизився з 0,9% у 2021 році до 0,2% у 2024 році. Натомість, “Інші нефінансові зобов’язання” демонструють деякі коливання.

Структура капіталу також проходить через еволюційні зміни. Показник “Статутний капітал” зменшився з 13,1% у 2021 році до 8,0% у 2024 році. Це може вказувати на те, що АТ «ОТП БАНК» працює над оптимізацією своєї структури капіталу, резерви та інші фонди залишаються на відносно стабільному рівні, що може свідчити про намагання АТ «ОТП БАНК» зберегти «фінансову подушку безпеки».

Нерозподілений прибуток демонструє позитивну динаміку, зростаючи з 7,4% у 2021 році до 15,8% у 2024 році, і свідчить про ефективність управлінських рішень щодо використання фінансових ресурсів.

Наш аналіз показав, що АТ «ОТП БАНК» необхідно сфокусуватися на збереженні стабільного фінансового потоку коштів клієнтів, розширенні резервів та зниженні фінансових зобов’язань.

Власний капітал фінансової установи є важливим компонентом його фінансової стабільності та здатності залучати додаткові ресурси. По-перше, високий рівень власного капіталу сприяє підвищенню кредитного рейтингу фінансової установи, що в свою чергу зменшує вартість залучення зовнішнього фінансування.

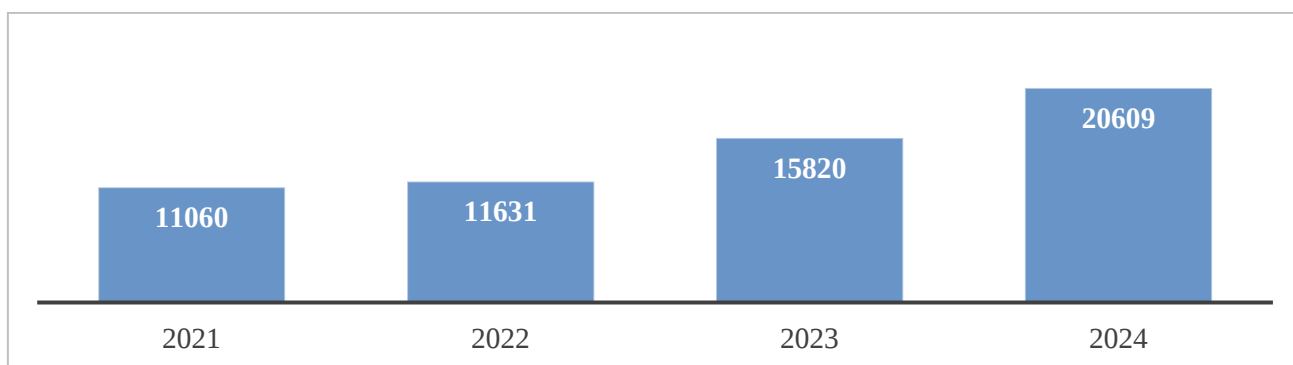

Рис. 2.7 Динаміка власного капіталу АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

По-друге, власний капітал слугує буфером проти кредитних ризиків, дозволяючи фінансовій установі зберігати ліквідність у випадку несподіваних фінансових труднощів. Це підвищує впевненість як інвесторів, так і вкладників, що забезпечує стабільніші потоки ресурсів.

Збільшення власного капіталу з 11060 млн. грн. у 2021 році до 20609 млн. грн. у 2024 році демонструє довіру інвесторів та здатність АТ «ОТП БАНК» залучати додаткові кошти, що, в свою чергу, дозволяє фінансувати активи, розширювати кредитний портфель і знижувати фінансові ризики.

Таблиця 2.8

Аналіз коефіцієнтів власного капіталу АТ «ОТП БАНК»
у національній валюті за 2021-2024 р.р.

Показники	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів	0,317	0,282	0,333	0,379
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та пасивів	0,305	0,274	0,307	0,364
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,224	0,189	0,217	0,245

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу до залучених коштів з 0,317 у 2021 році знизився до 0,282 у 2022 році, проте згодом спостерігається позитивна динаміка зростання до 0,333 у 2023 році та 0,379 у 2024 році, АТ «ОТП БАНК» збільшує частку власного капіталу в загальному фінансуванні.

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу до пасивів також показує позитивну динаміку, зростаючи з 0,305 у 2021 році до 0,364 у 2024 році. Йде процес поступового зменшення фінансових зобов'язань АТ «ОТП БАНК» та покращення його капітальної структури.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу, який демонструє процентне співвідношення власного капіталу до загальних активів, також показує зростання з 0,224 у 2021 році до 0,245 у 2024 році, у АТ «ОТП БАНК» поступово зростає фінансова стійкість.

АТ «ОТП БАНК» демонструє позитивні тенденції у формуванні своїх фінансових ресурсів, зокрема, покращуючи свою капіталізацію та зменшуючи ризики, пов'язані із залежністю від зовнішніх фінансових джерел.

Важливо провести дослідження щодо ефективного використання прибутку та резервів, адже зміни в економіці можуть вимагати додаткових ресурсів.

Депозитні операції становлять фундаментальну основу ресурсного забезпечення діяльності фінансових установ та формування ними повноцінного кредитно-інвестиційного портфеля, здатного у повній мірі задовольнити потреби відтворювального процесу в усіх секторах економіки. Депозити є основним джерелом залучених коштів фінансових установ банківського сектору, які використовуються для здійснення як короткострокового, так і довгострокового кредитування бізнесу та домашніх господарств. Формування широкої і структурно різноманітної депозитної бази за рахунок використання різних фінансових інструментів не лише зміцнює потенціал фінансових установ.

Почнемо з загальної динаміки основних джерел формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р. р. у табл. 2.9

Таблиця 2.9

Динаміка основних джерел формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» у національній валюті за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Кошти юридичних осіб	24641	30292	35208	40850
Питома вага, %	70,7%	73,4%	74,0%	75,2%
Кошти фізичних осіб	10198	10975	12336	13463
Питома вага, %	29,3%	26,6%	25,9%	24,8%
Кошти банків	0,005	0,068	15	0,254
Питома вага, %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Депозитний портфель	34839	41267,1	47559	54313,3

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Кошти юридичних осіб зросли з 24641 млн. грн. у 2021 році до 40850 млн. грн. у 2024 році свідчить про зростання забезпеченості підприємств депозитами

АТ «ОТП БАНК». Зростання на 65,7% у порівнянні з 2021 роком демонструє активізацію інвестиційної діяльності.

Кошти фізичних осіб також показують позитивну динаміку з 10198 млн. грн. у 2021 році до 13436 млн. грн. у 2024 році, що складає зростання близько 31,5% за вказаний період. Темпи зростання коштів фізичних осіб виявляються менш виразними у порівнянні з юридичними особами, що може вказувати на потребу в адаптації депозитної політики до змінюваного споживчого попиту.

Кошти банків, хоча й залишалися на дуже низькому рівні у 2021-2022 роках, різко зросли до 15 млн. грн. у 2023 році, а в 2024 році знову знизилися до 0,254 млн. грн. Можна зробити висновок про відсутність потреби у зовнішньому фінансуванні АТ «ОТП БАНК».

В умовах зростання попиту на ресурси з боку юридичних осіб та з необхідністю активізації роботи з фізичними особами, АТ «ОТП БАНК» має можливість оптимізувати свою політику залучення коштів для забезпечення фінансування своїх операцій.

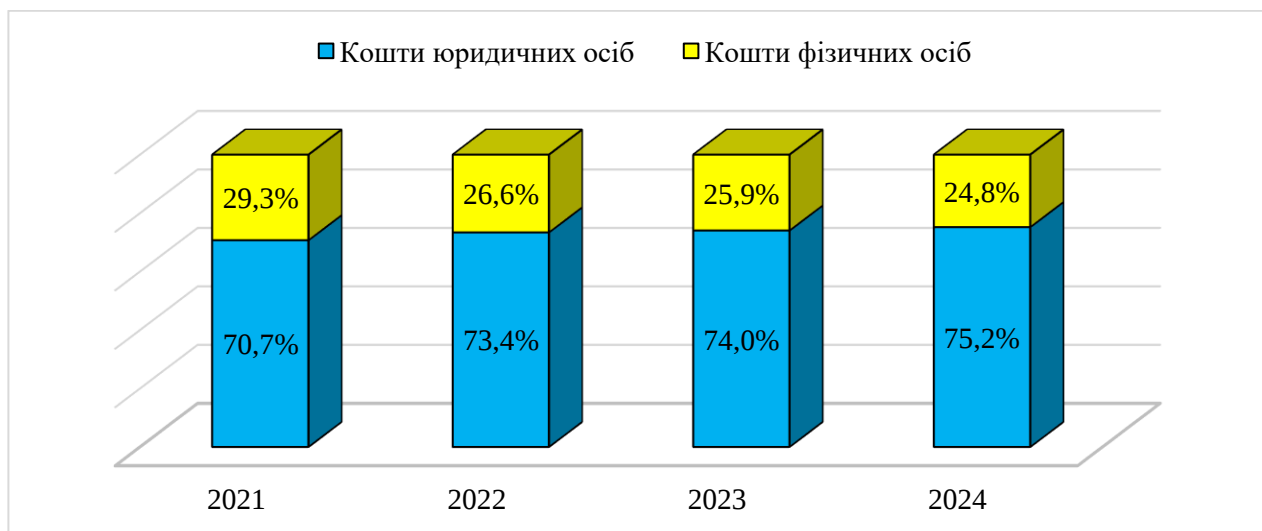

Рис. 2.8 Динаміка структури основних джерел АТ «ОТП БАНК» у національній валюті за 2021-2024 р.р., %

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.9

Структура фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 роки показує поступове зростання питомої ваги коштів юридичних осіб, яка зросла з

70,7% у 2021 році до 75,2% у 2024 році, йде активізація АТ «ОТП БАНК» в кредитуванні і фінансуванні підприємств. Водночас, спостерігається зниження питомої ваги коштів фізичних осіб, яка зменшилася з 29,3% у 2021 році до 24,8% у 2024 році, тобто АТ «ОТП БАНК» не зміг досягти значного прогресу в залученні роздрібних депозитів, що вказує на можливу потребу в перегляді стратегії роботи з фізичними особами та недостатньої пропозиції привабливих депозитних продуктів для населення.

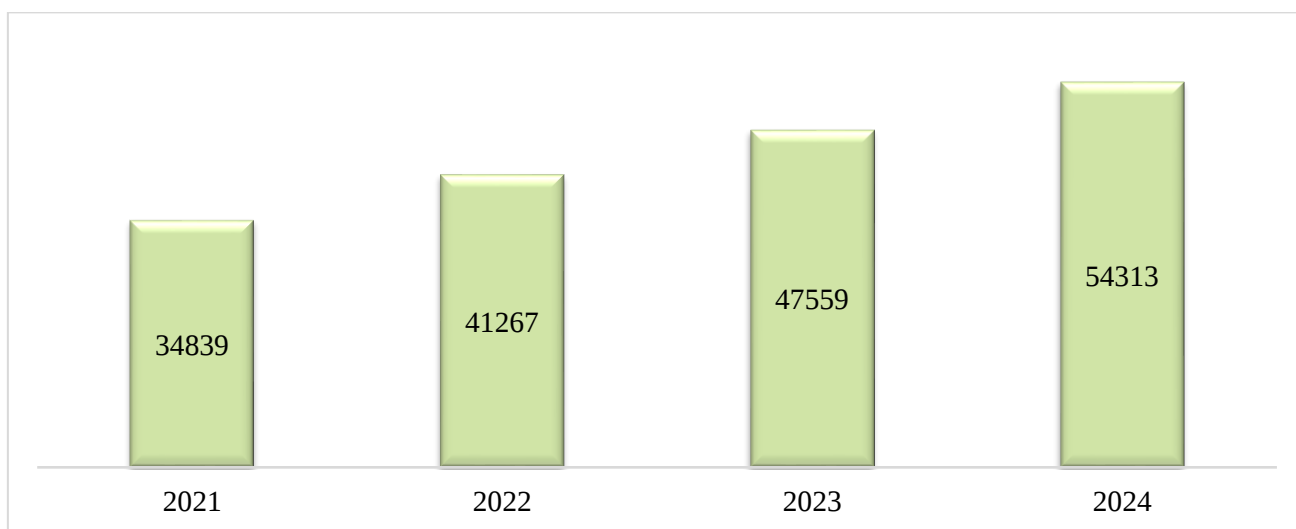

Рис. 2.9 Динаміка депозитного портфелю АТ «ОТП БАНК» у національній валюті за 2021-2024 р.р., %

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.9

Зростання депозитного портфелю з 34839 млн. грн. у 2021 році до 54313 млн. грн. у 2024 році (збільшення на понад 55% за цей період) вказує на зростання довіри клієнтів до АТ «ОТП БАНК», а також на його здатність ефективно залучати кошти як від юридичних, так і фізичних осіб.

При аналізі основних джерел АТ «ОТП БАНК», ми звернули увагу на негативну тенденцію на залучення депозитних фінансових ресурсів від фізичних осіб. Вважаємо доцільним розглянути відсоткові ставки та їх вплив на рішення населення щодо вкладення грошей у виді депозитів.

Аналіз показав, що відсоткові ставки збільшувались за 2022 рік та не значно знизились за 2023 рік зрівняно з 2022 роком.

Таблиця 2.10

Динаміка відсоткових ставок по депозитах АТ «ОТП БАНК»
у національній валюті за 2021-2024 р.р., %

Показники	2021	2022	2023	2024
Депозити до запитання	3,54	6,71	5,93	н/д
Строкові депозити	6,63	11,51	11,43	н/д

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

За 2024 рік АТ «ОТП БАНК» не надав офіційної річної звітності та на офіційному сайті надзору за фінансовими установами Національного банку України ця інформація відсутня.

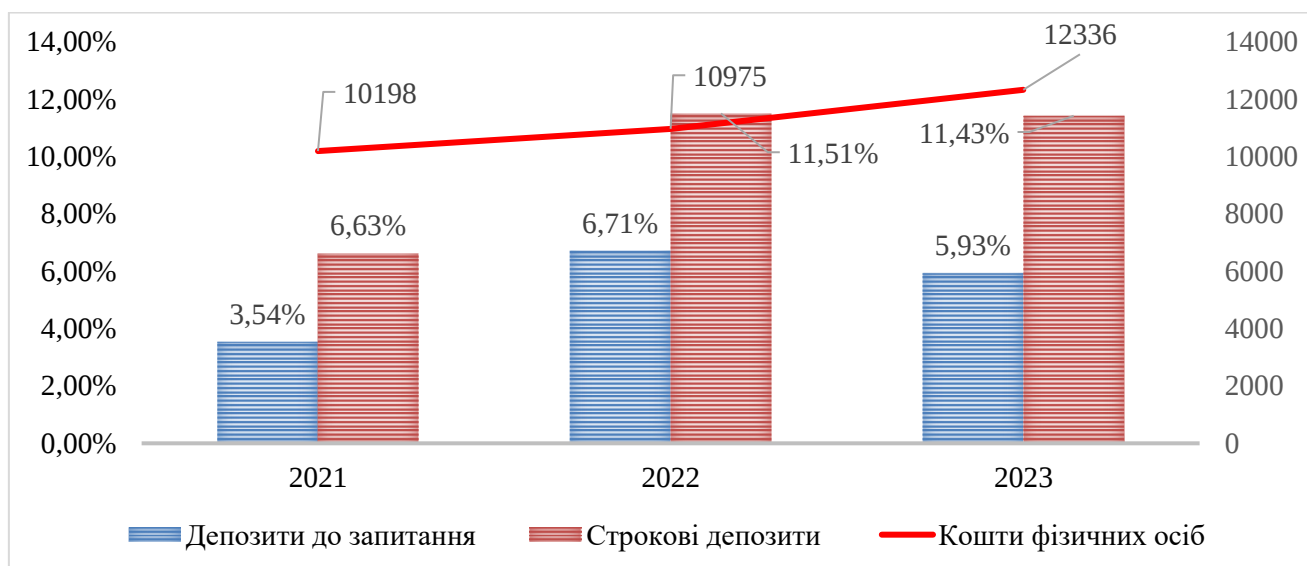

Рис. 2.10 Динаміка відсоткових ставок по депозитах АТ «ОТП БАНК» у національній валюті за 2021-2024 р.р., %

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.10

Протягом зазначеного періоду процентна ставка за строковими депозитами зросла з 6,63% у 2021 році до 11,43% у 2023 році, що свідчить про активізацію у залученні вкладів, орієнтованих на тривалий термін. У той же час процентна ставка за депозитами до запитання демонструє коливання, досягаючи 6,71% у 2022 році, але знижуючись до 5,93% у 2023 році, це вказує на зменшення інтересу до короткострокових вкладів серед клієнтів.

Обсяги коштів фізичних осіб у АТ «ОТП БАНК» зросли з 10198 млн. грн. у 2021 році до 12336 млн. грн. у 2023 році, зростання на 20% та враховуючи зменшення частки депозитів до запитання з стабільним рівнем строкових депозитів АТ «ОТП БАНК» слід ретельно працювати над удосконаленням пропозицій для фізичних осіб та адаптувати свої послуги до змін потреб клієнтів.

Можна зробити висновок, що ефективна депозитна політика є ключовою складовою успішної діяльності фінансової установи в умовах конкурентного середовища. Важливо, щоб детермінанти депозитної політики формували стратегію, орієнтовану на стимулювання вибору клієнтів на користь конкретних фінансових установ. Це вибір визначається такими факторами, як якість та асортимент послуг, цінова політика, швидкість проведення фінансових операцій та здатність фінансової установи адаптуватися до чітко визначених потреб клієнтів. У сучасних умовах, коли фінансова грамотність споживачів зростає, фінансові установи повинні прагнути не лише до підвищення обсягу залучених депозитів, а й до забезпечення високого рівня обслуговування, що дозволяє утримувати лояльність клієнтів та зміцнювати їхню довіру до банківських послуг.

Далі ми додатково проведемо аналіз використання фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» для об'єктивної загальної оцінки. Почнемо з динаміки активів у національній валюті за 2021-2024 р.р. у млн. грн., наведені у таблиці 2.11

Таблиця 2.11

Динаміка активів і їх складових у національній валюті АТ «ОТП БАНК»
за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Загальні активи	49425	61608	73065	84108
Гроші та їх еквіваленти	3380	4454	10136	4126
Кредити та заборгованість клієнтів (нето)	29670	20323	17508	22396
Інвестиції в цінні папери	12138	29481	38769	49444
Основні засоби та нематеріальні активи	1293	1165	1172	1303
Інші активи	2944	6185	5480	6839

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Згідно аналізу табл. 2.11 за складовими активів можна зробити висновки, що за період з 2021 по 2024 рік спостерігається стабільне зростання обсягу грошей та їх еквівалентів з 49425 млн. грн. у 2021 році до 84108 млн. грн. у 2024 році, що свідчить про збільшення ліквідності АТ «ОТП БАНК». Чисті кредити та заборгованість клієнтів демонструють коливання: з 29670 млн. грн. у 2021 році знижується до 17,508 млн. грн. у 2023 році, а потім зростає до 22396 млн. грн. у 2024 році. Це свідчить про зменшення попиту на кредитування в умовах нестабільності. Відновлення заборгованості у 2024 році може свідчити про зміни в управлінні кредитним портфелем АТ «ОТП БАНК».

Обсяг інвестицій у цінні папери зріс з 12138 млн. грн. у 2021 році до 49444 млн. грн. у 2024 році, тобто АТ «ОТП БАНК» проводить агресивну стратегію диверсифікації активів, таке зростання може свідчити про оптимізацію портфеля інвестицій.

Значення основних засобів і нематеріальних активів залишаються відносно стабільними, з невеликим зростанням з 1293 млн. грн. у 2021 році до 1303 млн. грн. у 2024 році. Тобто АТ «ОТП БАНК» не потребує капітальних витрат і наявність ефективних активів, які не вимагають значних інвестицій у нове обладнання чи технології.

Показник "інші активи" зріс з 2944 млн. грн. у 2021 році до 6839 млн. грн. у 2024 році, з певними коливаннями в міжлітніх показниках. Це свідчить про збільшення короткострокових активів.

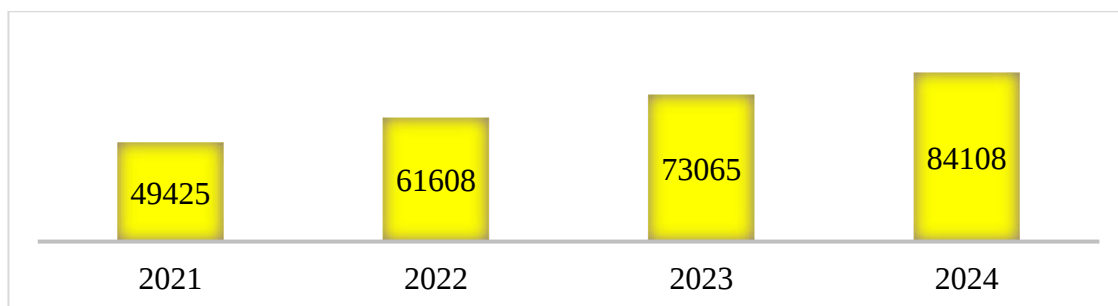

Рис. 2.11 Динаміка валюти балансу АТ «ОТП БАНК» у національній валюті за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.11

Загальні активи зросли з 49425 млн. грн. у 2021 році до 84108 млн. грн. у 2024 році, що відображає вражаючий ріст приблизно на 70%. Ця тенденція свідчить про ефективну стратегію управління активами, залучення нових депозитів та вдалі інвестиційні рішення. Загалом АТ «ОТП БАНК» демонструє стійке зростання ліквідності, представлено зростанням грошей та їх еквівалентів, що відображає позитивну фінансову політику та здатність банку оперативно реагувати на короткострокові зобов'язання. Незважаючи на коливання у показниках чистих кредитів і заборгованості клієнтів, загальна стратегія орієнтована на обережне управління ризиками. Зростання інвестицій у цінні папери свідчить про диверсифікацію активів, що може підвищити доходи.

Таблиця 2.12

Динаміка чистого кредитного портфелю у національній валюті

АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Кредити юридичним особам	20616	16147	14621	18270
Питома вага, %	69,5%	79,5%	83,5%	81,6%
Кредити фізичним особам	9054	4176	2887	4126
Питома вага, %	30,5%	20,5%	16,5%	18,4%
"-" резерв на знецінення кредитів	-2085	-5264	-4498	-2591
Чистий кредитний портфель	27585	15059	13010	19805

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

У 2021 році частка кредитів юридичним особам становила 69,5%, і з кожним роком ця цифра зростала, досягнувши 83,5% у 2023 році, з невеликим зниженням до 81,6% у 2024 році. АТ «ОТП БАНК» робить акцент на підтримку підприємств.

Обсяги чистого кредитного портфеля також демонструють, що портфель зростав із 27585 млн. грн. у 2021 році до 15059 млн. грн. у 2022 році, потім падіння продовжилося до 13010 млн. грн. у 2023 році, але наступного року відбулося відновлення до 19805 млн. грн. Це свідчить що АТ «ОТП БАНК»

зазнав значних випробувань, проте вдалося досягти певного відновлення кредитного портфеля в 2024 році.

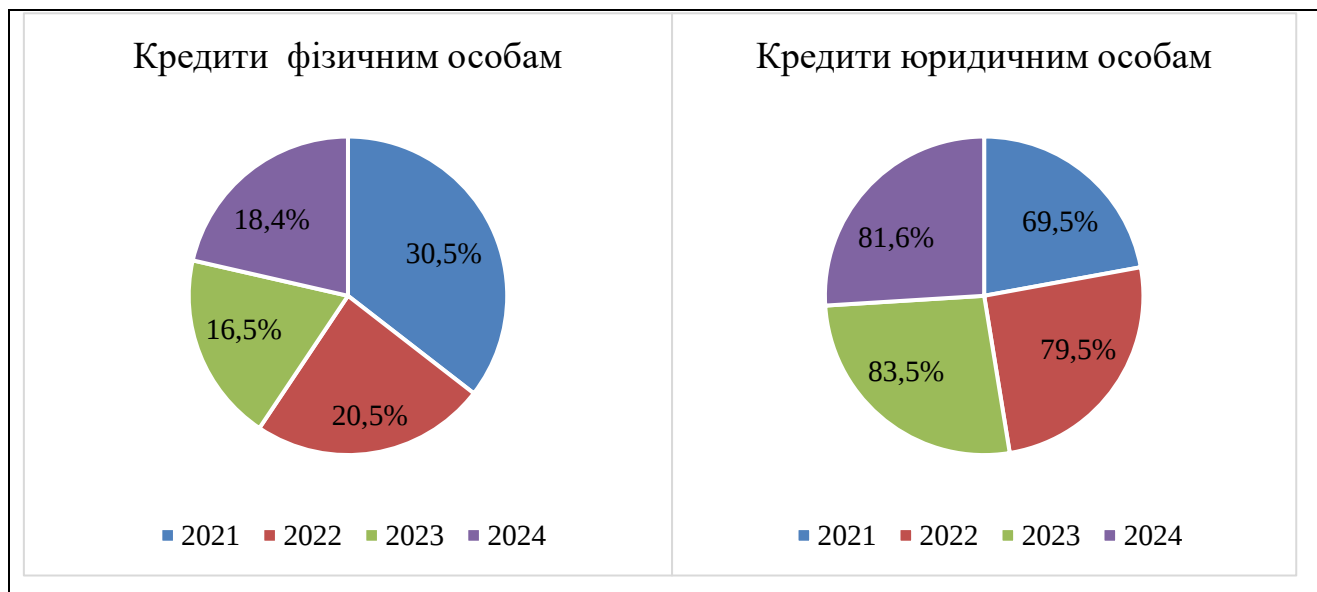

Рис. 2.12 Динаміка чистого кредитного портфелю у національній валюті АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.12

Паралельно спостерігається зниження питомої ваги кредитів фізичним особам, що зменшилася з 30,5% у 2021 році до 16,5% у 2023 році, з незначним зростанням у 2024 році до 18,4%. Це може вказувати на зменшення попиту серед населення на споживчі кредити через погіршення економічних умов та підвищення процентних ставок.

АТ «ОТП БАНК» варто розглянути можливість ревізії своєї кредитної політики, зміни в попиті на кредити серед приватних клієнтів вимагають адаптації, що може включати розробку нових продуктів, які б відповідали сучасним економічним реаліям.

Аналізуючи фінансові результати АТ «ОТП БАНК» у табл.2.13, за період 2021-2024 років, можна зробити кілька ключових висновків, які свідчать про його фінансові ресурси та ефективність управління.

По-перше, процентні доходи банку демонструють значне зростання. З 5770 млн. грн. у 2021 році вони піднялися до 12122 млн. грн. у 2023 році, а в 2024 році

дещо знизилися до 11852 млн. грн. Тобто, в першій половині періоду АТ «ОТП БАНК» успішно розвивав свій кредитний портфель або залучав нових клієнтів. Проте падіння у 2024 році свідчить про загальну ринкову тенденцію.

Таблиця 2.13

Динаміка фінансового результату АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., млн. грн.

Показники	2021	2022	2023	2024
Процентні доходи	5770	8788	12122	11852
Процентні витрати	1088	1956	3481	3262
Чистий процентний дохід	4682	6832	8641	8590
Комісійні доходи	1989	1770	1870	1898
Комісійні витрати	704	676	736	901
Торговий результат	519	810	460	542
Витрати на виплати працівникам	998	1021	1259	1461
Витрати зносу та амортизація	415	456	467	570
Інші адміністративні та операційні витрати	486	562	757	628
Чистий операційний прибуток до резервів та оподаткування	6612	8990	10384	10342
Витрати на формування резервів	807	5664	-110	-550
Прибуток до оподаткування	3351	726	7443	7549
Витрати на податок на прибуток	606	129	3711	3428
Прибуток	2745	597	3712	4120

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25, 26]

По-друге, процентні витрати також зросли, проте їхній приріст виявився повільнішим у порівнянні з доходами. Це позитивний сигнал, оскільки чистий процентний дохід збільшився з 4682 млн. грн. у 2021 році до 8641 млн. грн. у 2023 році, і залишився на високому рівні в 2024 році — 8590 млн. грн. Це вказує на ефективне управління фінансовими ресурсами.

Що стосується комісійних доходів, то тут спостерігається невелике коливання: в 2021 році вони становили 1989 млн. грн., а в 2022 році знизилися до 1770 млн. грн., проте потім знову зросли до 1870 млн. грн. у 2023 році і 1898 млн. грн. у 2024 році.

Витрати на персонал зростають, у 2024 році вони досягли 1461 млн. грн., що може знижувати прибутковість. Інші адміністративні витрати і витрати на

амортизацію також зростають, але в останньому році спостерігається деяка стабілізація в рівні витрат.

Прибуток банку показує значні коливання, зокрема у 2022 році він суттєво знизився до 597 млн. грн., проте в 2023-2024 роках відновився і складає 3712 млн. грн. та 4120 млн. грн. відповідно.

АТ «ОТП БАНК» демонструє значний потенціал для розвитку, зростаючи у своїх доходах та контролюючи витрати в деяких сегментах. Проте він має звернути увагу на зростаючі витрати та коливання прибутку, щоб забезпечити довгострокову фінансову стійкість.

Таблиця 2.14

Динаміка пруденційних нормативних значень регулювання
АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., %

Показники	2021	2022	2023	2024	Нормативне значення
H1	136,1	145,1	139,4	148,6	-
H2	19,6	16,4	18,9	21,8	Не менше ніж 10
H3	22,4	18,0	21,7	24,5	Не менше ніж 7
H7	24,9	9,8	5,6	7,3	Не більше ніж 25
H8	20,5	22,8	20,4	17,2	Не більше ніж 80
H9	56,8	38,0	28,4	32,3	Не більше ніж 25
H11	5,5	12,7	12,3	12,0	Не більше ніж 15
H12	109,7	253,5	245,1	239,9	Не більше ніж 60

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [21-25]

Почнемо з нормативу H1, що демонструє загальну ліквідність АТ «ОТП БАНК». Значення цього нормативу протягом зазначеного періоду коливаються від 136,1% у 2021 році до 148,6% у 2024 році. Дані показують, що АТ «ОТП БАНК» має достатні ліквідні активи для покриття своїх зобов'язань.

Норматив H2, що відображає кредитування пов'язаних осіб, протягом 2022 року знизився до 16,4%, але в 2024 році піднявся до 21,8%. Хоча загалом

норматив залишається в межах прийнятного рівня (понад 10%), підвищення свідчить про зростаючий ризик, пов'язаний з концентрацією кредитних ресурсів.

Норматив Н3 демонструє зміни, починаючи з 22,4% у 2021 році і закінчуючи 24,5% у 2024 році, що добре перевищує мінімальний поріг у 7%. Поступове зростання інвестицій у цінні папери позитивно впливає на диверсифікацію активів у портфелі АТ «ОТП БАНК» та знижувати ризики, пов'язані з концентрацією активів.

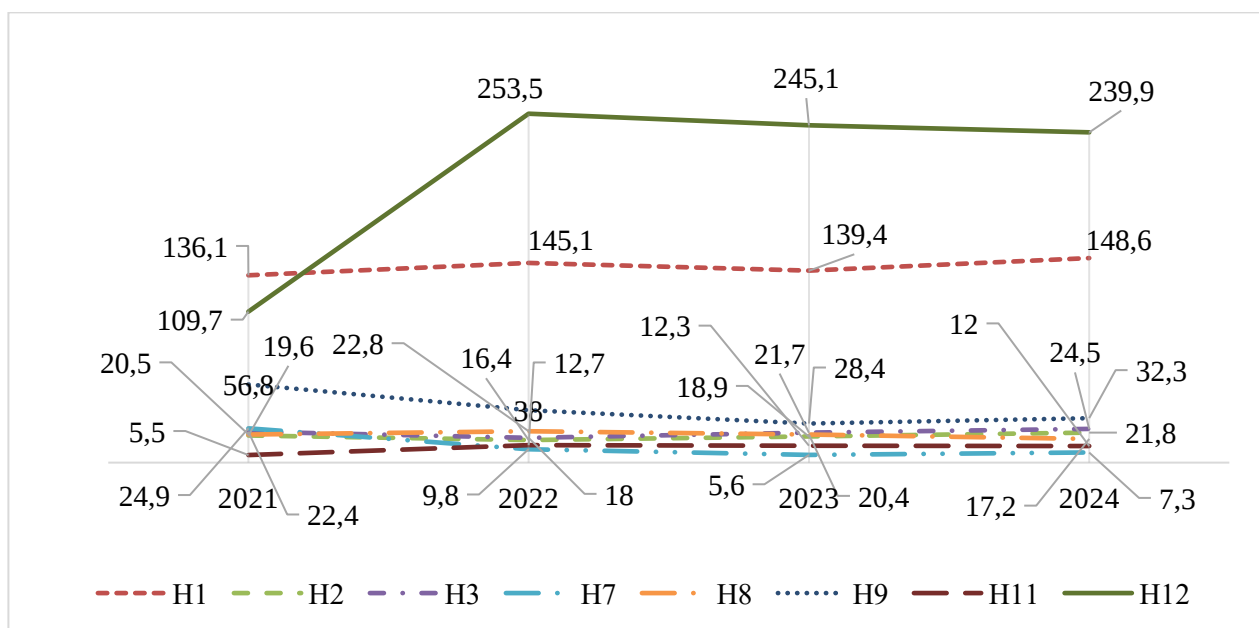

Рис. 2.13 Динаміка пруденційних нормативних значень регулювання АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р.р., %

Джерело: побудовано автором самостійно на основі таблиці 2.14

У випадку нормативу Н7, показники знижуються з 24,9% у 2021 році до 5,6% у 2023 році, а потім дещо збільшуються до 7,7% у 2024 році. Значення нижче 25% свідчить про зменшення концентрації ризиків, можна стверджувати про політику менеджменту, спрямовану на зниження ризиків, пов'язаних з активами.

Норматив Н8 показує більші коливання, але залишається нижче 80%: 20,5% у 2021 році, 22,8% у 2022 році, 20,4% у 2023 році і 17,2% у 2024 році. АТ «ОТП БАНК» веде стабільний контроль за інвестиціями, не перевищуючи допустимий рівень ризику.

Щодо нормативу Н9, його значення, що варіюються між 28,4% і 56,8%, що перевищує 25%, свідчать про високий рівень інвестицій у цінні папери одного емітента. Вважаємо з точки зору інвестиційної політики не вірним, однак констатуємо це рішення з сторони топ-менеджменту АТ «ОТП БАНК».

Норматив Н11, залишаючись у межах 12,7% до 12% протягом 2022–2024 років, перебуває нижче порогового значення 15%, цей показник вказує на помірну стратегічну активність у сфері інвестування, тобто його можна розглядати у сукупності з Н9 тому, що АТ «ОТП БАНК» зменшує ризики, пов'язані з неплатоспроможністю окремих емітентів.

Останній норматив Н12 показує надзвичайно високі значення у 2022 році (253,5%), але зменшується до 239,9% у 2024 році. Оскільки рекомендоване значення становить менше 60%, це свідчить про надмірну концентрацію інвестицій у цінні папери.

Можна стверджувати, що фінансові ресурси АТ «ОТП БАНК» демонструють позитивну динаміку, з високими показниками ліквідності та поступовою диверсифікацією активів. Однак існують ризики, пов'язані з концентрацією інвестицій, які потребують активного контролю з боку керівництва.

2.3. Використання регресійного аналізу щодо перспектив формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»

Економіко-математичне моделювання формування фінансових ресурсів є важливим інструментом для аналізу та оптимізації діяльності фінансових установ, таких як АТ «ОТП БАНК». Це моделювання включає в себе використання математичних методів та статистичних інструментів для створення моделей, які допомагають прогнозувати потребу в фінансових ресурсах, оцінювати ризики та визначати оптимальні стратегії управління активами і пасивами. Зокрема, застосування моделей, заснованих на методах регресії, теорії ігор або оптимізації, дозволяє отримати точні дані про залежності

між різними фінансовими показниками, такими як кредитний портфель, депозити та власний капітал.

У контексті АТ «ОТП БАНК» економіко-математичне моделювання може бути використане для вирішення конкретних завдань, таких як визначення оптимальних ставок за депозитами для залучення ресурсів, прогнозування рівня дефолтів за кредитами та аналіз впливу змін макроекономічних умов на фінансові результати. Завдяки інтеграції моделювання в процеси прийняття рішень, АТ «ОТП БАНК» може адаптувати свою стратегію під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, забезпечуючи таким чином стабільність та конкурентоспроможність.

За основу розрахунку економіко-математичної моделі АТ «ОТП БАНК» за 2021-2024 р. р. візьмемо дані показників з таблиці 2.14.

Таблиця 2.15

Вихідні дані для розрахунку економіко-математичної моделі

АТ «ОТП БАНК» у 2021-2024 р.р.

	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8
2022	1,185	1,451	0,164	0,180	0,098	0,228	0,380	0,127	2,535
2023	1,152	1,394	0,189	0,217	0,056	0,204	0,284	0,123	2,451
2024	1,142	1,486	0,218	0,245	0,073	0,172	0,323	0,120	2,399

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.14

Де

Y – темп росту коштів фізичних та юридичних осіб;

X1 – коефіцієнт загальної ліквідності;

X2 – показник кредитування пов'язаних осіб;

X3 – показник достатності основного капіталу;

X4 – показник максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента;

X5 - показник великих кредитних ризиків;

X6 - показник максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами;

X7 – показник інвестування в цінні папери окремо за кожною установою;
X8 - показник загальної суми інвестування.

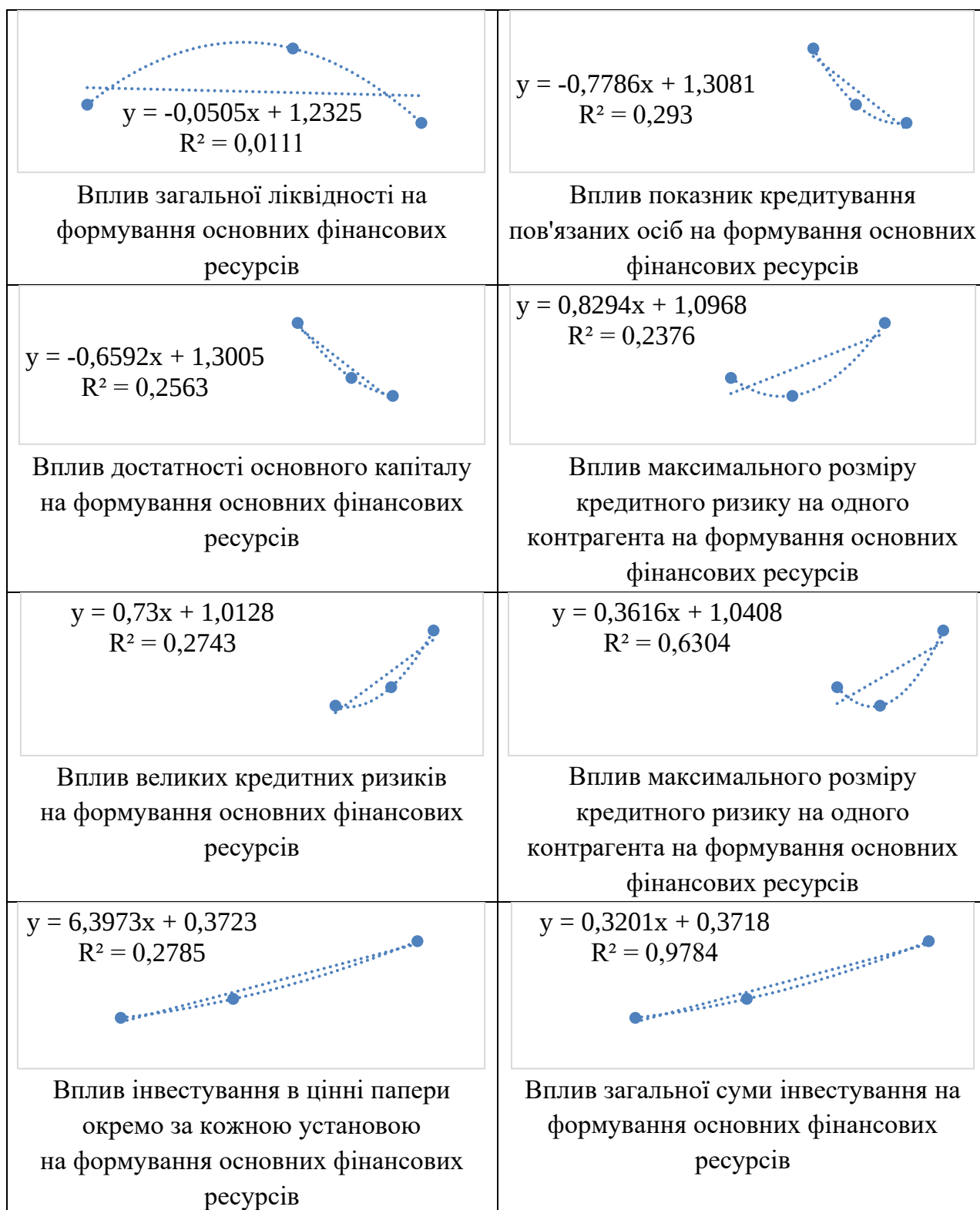

Рис. 2.14 Вплив факторів на формування основних фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» у 2024 р.

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.15

Згідно однофакторних моделей, для створення багатфакторної моделі ми застосуємо більш впливові показники, згідно їх рівню впливу – X6, X8 с застосуванням функції «Регресія» MS Excel.

Таблиця 2.16

Багатфакторна модель формування основних фінансових ресурсів
АТ «ОТП БАНК» у 2025 р.

SUMMARY OUTPUT								
Regression Statistics								
Multiple R	0,96							
R Square	0,86							
Adjusted R Square	65535							
Standard Error	0							
Observations	3							
ANOVA								
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>			
Regression	7	0,00098	0,00014	#ЧИСЛО!	#ЧИСЛО!			
Residual	0	0	65535					
Total	7	0,00098						
	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Y-пересечення	0,454642	0	65535	#ЧИСЛО!	0,454642	0,454642	0,454642	0,454642
Змінна X 6	0,093207	0	65535	#ЧИСЛО!	0,093207	0,093207	0,093207	0,093207
Змінна X 8	-0,538061	0	65535	#ЧИСЛО!	-0,538061	-0,538061	-0,538061	-0,538061

$$Y = 0,454642 + 0,093207X_6 - 0,538061X_8$$

$$R^2 = 0,86$$

Прогнозна оцінка фінансової стійкості АТ «ОТП БАНК» у 2025 році на основі багатфакторної моделі = 0,980. Багатфакторна модель формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» у 2025 р., на основі регресійного рівняння показує буде незначне зниження фінансових ресурсів зі сторони клієнтів. Це пов'язано з макроекономічними факторами, війною та загрозою кредитної системи у зв'язку з зниженням платоспроможності фізичних осіб та неможливості вкладати в депозити та недовіру фінансовим установам.

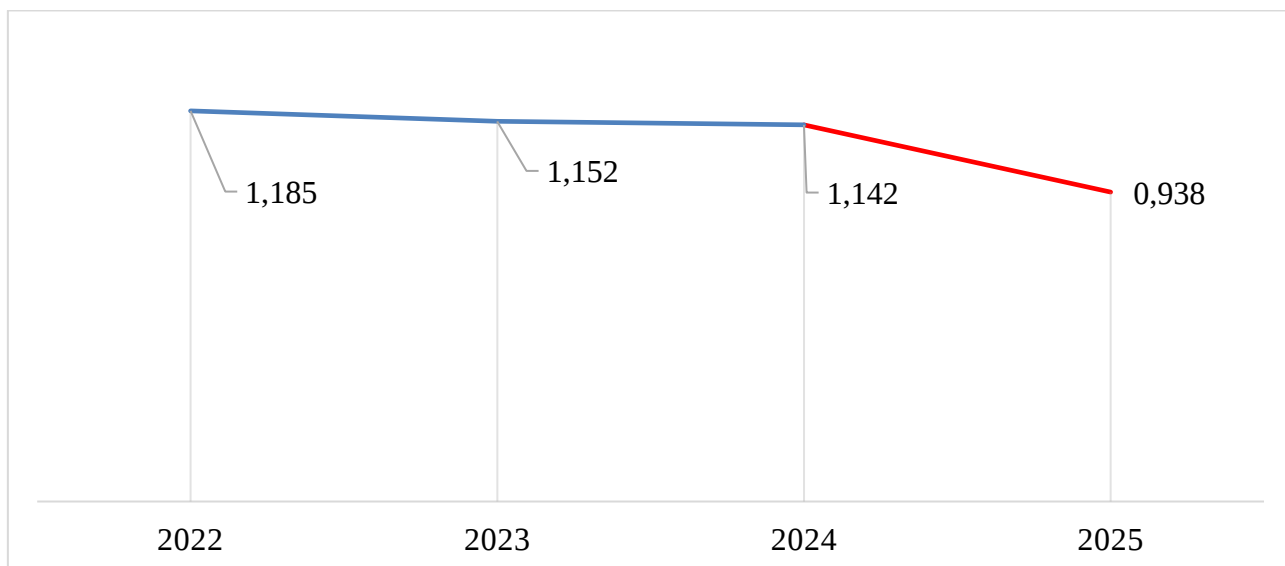

Рис. 2.15 Прогнозна модель формування основних фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» у 2025 р.

Джерело: побудовано автором на основі таблиць 2.14- 2.15

Згідно з представленими даними, у 2022 році обсяг фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» складає 1,185, проте вже в 2025 році прогнозується зниження до 0,938. Така динаміка свідчить про вплив негативних факторів, таких як економічна нестабільність, зміна процентних ставок, а також коливання споживчого попиту на фінансові послуги, які можуть вплинути на здатність АТ «ОТП БАНК» формувати фінансові ресурси.

Рекомендованими стратегічними напрямками виправлення можуть бути: розробка нових продуктів, що відповідають потребам ринку та оптимізація існуючих процесів управління активами і пасивами.

АТ «ОТП БАНК» повинен уважно стежити за макроекономічними показниками та адаптувати свою стратегію, враховуючи передбачувані зміни у фінансовому середовищі.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

АТ «ОТП БАНК»

3.1. Перспективи формування фінансових ресурсів фінансових установ України через кошти фізичних осіб

В умовах стабільної роботи фінансових установ депозити залишаються найбільш надійним інструментом для інвестування коштів населення. Зростання обсягу депозитів є показником зміцнення довіри споживачів до банківської системи, що, своєю чергою, сприяє забезпеченню фінансової стабільності національної економіки. Прийняття рішення домогосподарствами про відкриття депозиту регулюється комплексом факторів, зокрема розумінням загальної економічної ситуації, оцінкою ризику неповернення коштів, усвідомленням можливих загроз і небезпек, а також рівнем невизначеності у розвитку економічних і правових умов, що стосуються депозитних вкладів.

Незважаючи на складнощі, викликані пандемією та військовими конфліктами, українські фізичні особи продовжують віддавати перевагу депозитам у фінансових установах як одному з найбільш доступних і безпечних інструментів для накопичення заощаджень. Це свідчить про їх прагнення до фінансової обережності в умовах нестабільності. Наступний аналіз динаміки депозитів фізичних осіб України на період 2021-2024 років у Табл. 1, дозволить глибше оцінити зміни у депозитних тенденціях та виявити особливості поведінки фізичних осіб у відповідь на актуальні економічні виклики.

Таблиця 3.1

Динаміка та структура депозитів фізичних осіб в Україні
за строками розміщення у 2021-2024 р.р.

Показник	2021	2022	2023	2024	Темп росту за роки	
					2021-2024	2023-2024
Депозити домашніх господарств, млн. грн.	794152	1045731	1228546	1381875	1,740	1,125

Продовження таблиці 3.1

Темп росту депозитів домогосподарств, %	108,7	131,7	117,5	112,5	1,035	0,957
В тому числі депозити фізичних осіб за строками:						
1. Депозити на вимогу, млн. грн.	473242	711848	788703	905760	1,914	1,148
Темп росту депозитів на вимогу, %	124,9	150,4	110,8	114,8	0,919	1,036
Частка депозитів на вимогу, %	59,6	68,1	64,2	65,5	1,099	1,020
2. Депозити до 1 року, млн. грн.	209207	238154	348631	343892	1,644	0,986
Темп росту депозитів до 1 року, %	88,1	113,8	146,4	98,6	1,119	0,673
Частка депозитів до 1 року, %	26,3	22,8	28,4	24,9	0,947	0,877
3. Депозити від 1 року до 2 років, млн. грн.	101748	85359	79158	118867	1,168	1,502
Темп росту депозитів від 1 року до 2 років, %	97,0	83,9	92,7	150,2	1,548	1,620
Частка депозитів від 1 року до 2 років, %	12,8	8,2	6,4	8,6	0,672	1,344
4. Депозити більше 2 років, млн. грн.	9955	10369	12054	13355	1,342	1,108
Темп росту депозитів більше 2 років, %	111,3	104,2	116,3	110,8	0,996	0,953
Частка депозитів більше 2 років, %	1,254	0,992	0,981	0,966	0,770	0,985

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Протягом періоду з 2019 по 2024 рік відзначено суттєві коливання в обсягах депозитів, що сприяли стабільності фінансових установ України. Особливо значний приріст спостерігався у 2022 році, коли цей показник досягнув 31,7%. Перший сплеск показує ефект карантинних заходів, коли зменшення споживчих витрат через локдауни призвело до підвищеного попиту на безпечні фінансові інструменти. У свою чергу, у 2022 році, в умовах військових дій, українці намагалися зберегти свої готівкові кошти, що сприяло збільшенню депозитного обсягу, оскільки ризики банкрутства фінансових установ були сприйняті як менші у порівнянні з потенційними втратами через нестабільність.

Однак у 2023-2024 роках спостерігається поступове уповільнення темпів зростання депозитів фізичних осіб: у 2023 році приріст становив 17,5%, а в 2024 році — 12,5%. Це зниження темпів зростання можна пояснити зростанням споживчих витрат фізичних осіб, обумовлених необхідністю забезпечення соціального захисту, безпеки та підтримки обороноздатності країни. Незважаючи на ці виклики, сталий попит на депозитні послуги залишається важливим сигналом довіри фізичних осіб до банківського сектора. Рис. 1 дає візуальне уявлення про динаміку депозитів фізичних осіб, демонструючи тенденції в їхній поведінці щодо заощадження в умовах змінливого економічного середовища.

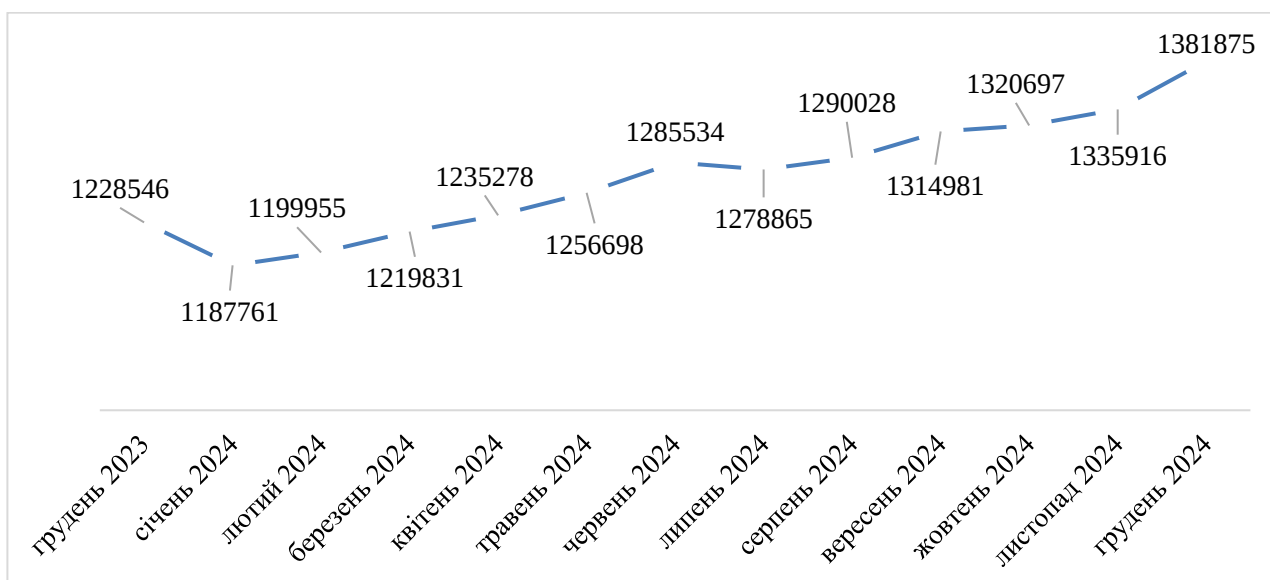

Рис. 3.1 Динаміка депозитів фізичних осіб в банківському секторі України за грудень 2023 р. – грудень 2024 р.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Отже, можемо дійти висновку, що в період з грудня 2023 року по грудень 2024 року спостерігається зростання довіри фізичних осіб до банківського сектору. Підтвердженням цього є позитивна динаміка депозитів фізичних осіб, що свідчить про активізацію заощаджень фізичних осіб, попри наявні виклики. Така тенденція надає позитивний сигнал для стабільності фінансових установ і вказує на відновлення впевненості у надійності фінансових установ.

У період з 2021 по 2024 рік значне лідерство на ринку депозитів утримали вклади на вимогу, частка яких серед загальної кількості депозитів фізичних осіб зросла до майже 40%. Це вивело дану категорію на провідні позиції серед коштів, залучених фінансовими установами від фізичних осіб. Дане явище свідчить про зміну фінансових пріоритетів фізичних осіб, які віддають перевагу більшій ліквідності своїх заощаджень. Одночасно з цим спостерігається стійка тенденція до зменшення частки довгострокових депозитів, що підкреслює зростаюче визнання ризиків, пов'язаних із такими інструментами у поточних умовах. У відповідь на зміни в економічному середовищі спостерігається також збільшення частки короткострокових депозитів, включаючи вклади на вимогу. Ці зміни відображають орієнтацію фізичних осіб на адаптацію до нових фінансових умов та прагнення зберегти доступ до своїх коштів.

На фоні актуальних викликів, пов'язаних із війною, Україна продемонструвала певні кроки для стабілізації фінансової системи. Одним із таких заходів став прийнятий Закон України від 1 квітня 2022 року № 2180-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб». Цей закон поширив гарантії Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на 100% сум, накопичених фізичних осіб на депозитних рахунках у збанкрутілих фінансових установах, за період війни та протягом трьох місяців після її завершення.

Цей крок дозволив значно зменшити панічні настрої серед вкладників і кредиторів, що, в свою чергу, стабілізувало банківський сектор України та уникнуло суттєвого відпливу фінансових ресурсів. Однак, незважаючи на позитивні зусилля, структура депозитної бази за термінами залишилася викривленою, що обмежує можливості фінансових установ розширювати свою присутність як інституційних інвесторів в економіці. У 2024 році частка депозитів терміном більше одного року склала лише 9,6%.

Ці стійкі зміни у структурі портфеля депозитів фізичних осіб, особливо в частині скорочення тривалих ресурсів, справляють значний вплив на їх інвестиційні можливості. Перехід до короткострокових депозитів є реакцією на

посилення економічної невизначеності, що панує в умовах війни. Варто зазначити, що за умов складної економічної та соціальної ситуації ощадна поведінка фізичних осіб є цілком обґрунтованою і в основному спрямована на збереження, а не на отримання прибутку.

Таке зосередження на збереженні фінансових ресурсів руйнує вже й так ослаблену базу класу дрібних інвесторів. Проте подальше становлення цього класу інвесторів залежить від процесів повоєнного відновлення економіки України. Лише припинення кризового спаду може сприяти активізації фізичних осіб як потенційних інвесторів. Нові можливості для них можуть з'явитися у контексті поглиблення цифровізації фінансової сфери, зокрема через офіційну регламентацію обігу криптовалют в Україні, що може стати потужним каталізатором інвестиційних процесів.

У таблиці 2 наведено аналіз структури депозитів фізичних осіб за різними валютами.

Таблиця 3.2

Динаміка та структура депозитів фізичних осіб в Україні
у розрізі валют за 2021-2024 р.р.

Показник	2021	2022	2023	2024	Темп росту за роки	
					2021-2024	2023-2024
Депозити домашніх господарств, млн. грн.	794152	1045731	1228546	1381875	1,740	1,125
1. Депозити в національній валюті, млн. грн..	506980	653343	795493	896811	1,769	1,127
Темп росту депозитів домогосподарств в національній валюті, %	117,0	128,9	121,8	112,7	0,963	0,925
Частка депозитів в національній валюті, %	63,8	62,5	64,8	64,9	1,017	1,002
2. Депозити в іноземній валюті, млн. грн.	287172	392388	433053	485064	1,689	1,120
Темп росту депозитів домогосподарств в іноземній валюті, %	0,97	1,37	1,10	1,12	1,155	1,018
Частка депозитів в іноземній валюті, %	36,16	37,52	35,25	35,10	0,971	0,996

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Структура депозитів фізичних осіб в Україні демонструвала певну нестійкість до 2016 року, що супроводжувалася помітними коливаннями, які відповідали темпам зростання залишків на депозитних рахунках фізичних осіб. Протягом цього періоду гривневі депозити переважали у структури коштів, залучених фінансовими установами від фізичних осіб. Зокрема, у 2016 році частка депозитів в іноземній валюті сягала майже 53%, що свідчило про високий рівень довіри фізичних осіб до стабільності іноземних валют. Проте вже з 2017 року ці депозити почали поступово зменшуватися, віддаючи позиції гривневим вкладам. Ця тенденція залишалася незмінною протягом наступних семи років.

На Рис. 2 представлена динаміка депозитів фізичних осіб у національній та іноземній валютах у 2024 році.

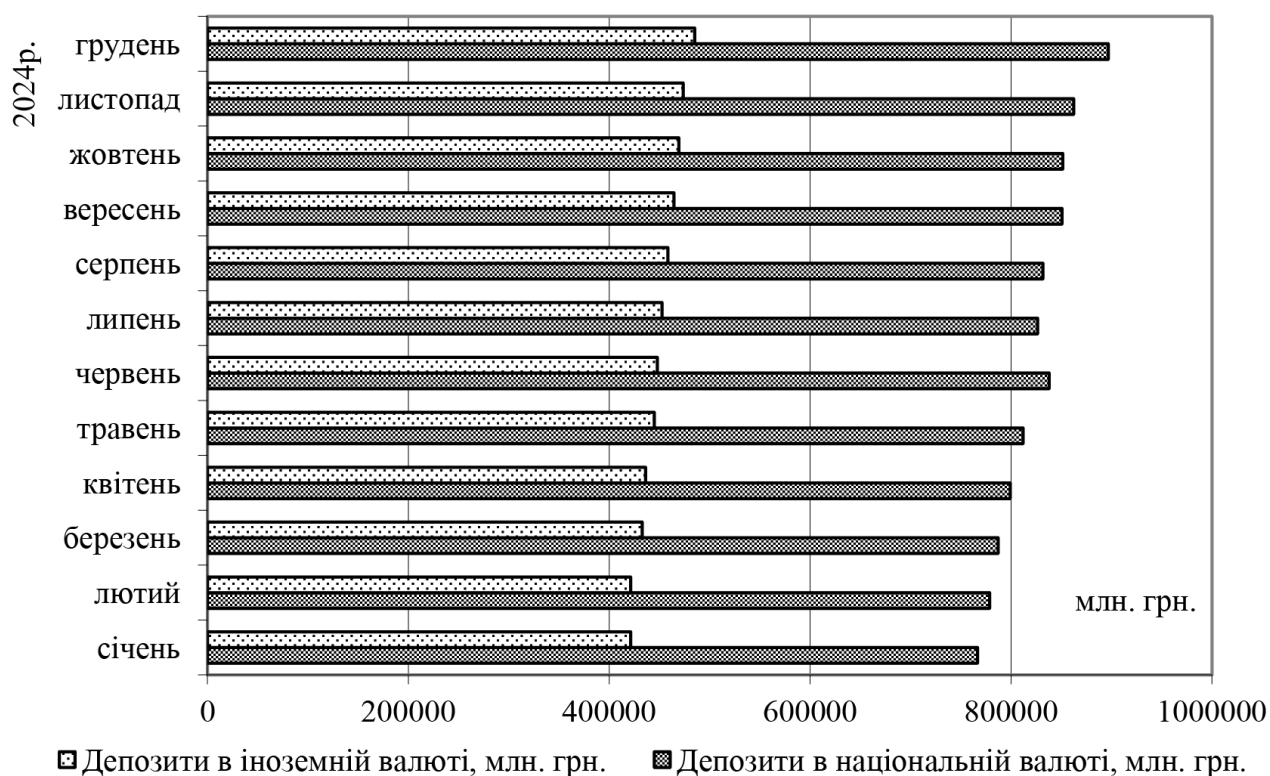

Рис. 3.2 Динаміка депозитів фізичних осіб у національній та іноземній валютах України за 2024 р.

Джерело: побудовано автором самостійно на основі [19]

Аналіз динаміки заощаджень фізичних осіб впродовж трьох років війни свідчить про значне вихолощення фінансових резервів, що, проте, призвело до зниження чутливості населення до девальваційних очікувань. Це явище, в свою чергу, створило перевагу для вкладів у національній валюті, які на сьогоднішній день утримують домінуючу позицію в структурі депозитів.

Важливо зазначити позитивну тенденцію, що характеризується відсутністю значного відтоку депозитних ресурсів з банківського сектора України. Розширення депозитних ресурсів у національній валюті не лише знижує рівень доларизації економіки, а й сприяє зміцненню гривні.

Згідно з опитуванням, проведеним Національним банком України наприкінці 2024 року, обсяг фондування фінансових установ банківського сектору загалом зріс, при цьому середня вартість депозитів продовжила тенденцію до зниження, яка спостерігається з середини 2023 року. Це підтверджує загальне погіршення банківській сфері, оскільки обсяг депозитів фізичних осіб зріс у більшості фінансових установ. Зокрема, фінансові установи, які утримують три чверті активів банківського сектору, зафіксували зниження вартості запозичень на ринку депозитних ресурсів [27].

Очікується, що в перші три місяці 2025 року процес здешевлення депозитів фізичних осіб призупиниться при стабілізації обсягів фондування. Зменшення частки валютних депозитів у зобов'язаннях фінансових установ, згідно з прогнозами фінансових установ, збережеться на початку 2025 року. Що стосується строковості депозитів, то її зниження, зумовлене об'єктивними причинами в умовах війни, не передбачає змін протягом наступних дванадцяти місяців.

Оцінки фінансових установ банківського сектору вказують на зростання їх капіталу в 2024 році, зокрема, завдяки припливу коштів фізичних осіб на депозитні рахунки. Майже всі респонденти прогнозують продовження цієї позитивної тенденції. Протягом п'яти поспіль кварталів середня вартість капіталу знижувалася, і фінансові установи планують перенести цю динаміку на короткострокову перспективу.

Таким чином, структура депозитів фізичних осіб і динаміка валютних вкладів є важливими індикаторами, що відображають рівень довіри населення до фінансової системи країни, а також його сприйняття ризиків, пов'язаних з інфляцією, валютними коливаннями та загальноекономічною ситуацією. Це створює передумови для подальшого розвитку банківського сектору, який може запропонувати інноваційні фінансові інструменти та продукти, орієнтуючись на потреби населення в умовах мінливого економічного середовища.

3.2. Рекомендації щодо покращення формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК»

Ми вважаємо, що для покращення формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» необхідно:

1) Розробити нові депозитні інструменти з різними термінами, валютою, а також умовами виплат відсотків, щоб задовольнити різноманітні потреби клієнтів. Особливу увагу слід приділити короткостроковим та гнучким депозитам. Гнучкі депозити, які поєднує переваги традиційних депозитів і можливість часткового зняття коштів без втрати нарахованих відсотків підходять для вкладників, які не мають чітко визначеного терміну, протягом якого вони планують використовувати свої заощадження або інвестиції.

2) Інвестувати в інноваційні цифрові технології, які дозволять клієнтам зручніше здійснювати фінансові операції, включаючи мобільні додатки, онлайн-банкінг та автоматизацію процесів відкриття депозитів. Це може значно підвищити комфорт клієнтів та залучити нових вкладників.

3) Розробити цілеспрямовану маркетингову кампанію, що пропагує переваги роботи з АТ «ОТП БАНК». Кампанія повинна акцентувати увагу на стабільності, конкурентних ставках по депозитах, а також на надійності та вигідності співпраці з АТ «ОТП БАНК».

4) Впровадити програми лояльності для існуючих вкладників, які включають бонуси, знижки на фінансові послуги або інші переваги за підтримку

депозитних вкладок. Це буде стимулом для діючих клієнтів зберігати заощадження в АТ «ОТП БАНК».

5) Поширити спектр послуг на нові цільові аудиторії, такі як молоді люди пропонуючи їм спеціальні умови для відкриття депозитів. Співпраця з освітніми установами та стартапами - ефективна стратегія для залучення нових клієнтів.

6) Провести регулярний аналіз ринку депозитів, щоб бути в курсі змін у поведінці фізичних осіб та конкуруючих установ. Це дозволить АТ «ОТП БАНК» адаптувати пропозиції, реагуючи на нові тенденції та запити клієнтів своєчасно.

7) Запровадження механізму автоматичного інвестування (robo-advisory). Розробити платформу для автоматичного інвестування, яка буде аналізувати фінансовий статус клієнта, їхні потреби та мету (наприклад, накопичення на покупку житла, навчання дітей або пенсійні заощадження) та пропонувати оптимальну стратегію інвестування. Така система могла б автоматично розподіляти кошти клієнтів між різними фінансовими інструментами (депозитами, фондами, акціями тощо) відповідно до змінюваних ринкових умов. Це дозволить користувачам не лише зберігати свої заощадження, але й отримувати прибуток від інвестицій без необхідності глибоких знань у фінансовій сфері.

8) Створення спільноти вкладників з елементами гейміфікації. Розробити платформу, яка об'єднує вкладників та пропонує їм брати участь у спільних фінансових ініціативах, таких як колективні заощадження на певну мету (наприклад, благодійні проекти, екологічні ініціативи тощо). Для збільшення залученості можна використати елементи гейміфікації, як-от досягнення, бали та рівні, які надають учасникам різні переваги (знижки на банківські послуги, бонусні відсотки на депозити тощо). Це сприятиме не лише формуванню спільноти лояльних клієнтів, але й розвитку фінансової культури серед населення.

Ці рекомендації допоможуть АТ «ОТП БАНК» розширити свою клієнтську базу, залучити тих, хто зацікавлений у новітніх технологіях та інноваційних фінансових рішеннях.

ВИСНОВКИ

Проведене у кваліфікаційній роботі дослідження фінансової стійкості фінансового посередника дозволило сформулювати наступні висновки та пропозиції:

1. Розглянуто, на основі наукових праць тлумачення поняття «фінансові ресурси» та «ресурси». Погоджуємося з визначенням, наданим у економічній енциклопедії, в якій «фінансові ресурси» трактуються як сукупність коштів, які перебувають у розпорядженні банків і використовуються для кредитування та інших операцій.

Також погоджуємося з науковими працями А. Мороза та М. Савлука, де «ресурси фінансових установ» описуються як сукупність коштів, доступних для реалізації активних операцій.

Та надаємо своє поняття «фінансові ресурси фінансової установи» - це комплекс всіх фінансових джерел, що перебувають у розпорядженні фінансової установи та використовуються для здійснення її діяльності.

2. Охарактеризовані особливості формування фінансових ресурсів та наведено, що комплексний підхід передбачає врахування всіх ключових аспектів діяльності фінансової установи, тобто всебічний аналіз цих елементів дозволяє фінансовим установам формувати стратегії, які відповідають вимогам ринку і споживачів, а також адаптуватися до змінюваних економічних умов..

3. Структура фінансових ресурсів є важливим індикатором фінансового стану фінансової установи, адже вона характеризує баланс між джерелами фінансування та ризиками, які пов'язані з їх використанням. Формування цієї структури залежить від ряду факторів, включаючи спеціалізацію фінансової установи, ринкову кон'юнктуру, рівень ризику, а також стратегічні цілі фінансової установи.

4. Зниження кількості фінансових установ у банківському секторі в Україні з 71 у 2021 році до 61 у 2024 році свідчить про тенденцію до консолідації в банківському секторі. Це зумовлено погіршенням економічної ситуації,

ужесточенням регуляторних вимог та зменшенням прибутковості для нових і малих фінансових установ.

Протягом 2020–2024 років обсяг активів банківського сектору України стабільно зростав, що свідчить про позитивну динаміку та поступове відновлення фінансової системи в умовах викликів, спричинених війною.

У 2024 році було зафіксовано рекордне зростання активів, що склало 3422600 млн. грн. у порівнянні з попереднім роком. Кошти суб'єктів господарювання у 2024 році зросли до 1497363 млн.грн., що свідчить про зростання економічної активності та довіри бізнесу до фінансової системи.

Капітал фінансових установ також продемонстрував значне зростання, досягнувши 381650 млн. грн. У 2024 році – найвищого показника за весь аналізований період. Протягом 2021–2024 років спостерігається зміна капіталомісткості банківського сектору України, яка варіюється від 10% у 2021 році до 11,2% у 2024 році.

Обсяг пасивів фінансових установ зростав з 2053232 млн. грн. у 2021 році до 3422600 млн. грн. у 2024 році, що свідчить про активне залучення ресурсів для кредитування. Однак зобов'язання, які також зросли, до 1260155 млн. грн. у 2023 році, вказують на потенційні ризики ліквідності.

Рентабельність капіталу у 2023-2024 роках поступово зростає й досягає 29,1%, що свідчить про адаптацію фінансових установ до нових умов ринку.

5. Основним джерелом фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» є кошти клієнтів, які стабільно зростають. З 34839 млн. грн. в 2021 році до 54313 млн. грн. у 2024 році – це приріст у понад 55%, така динаміка вказує на поліпшення умов обслуговування клієнтів.

Вертикальний показник показує інше у структурі фінансових ресурсів. Показник “Кошти клієнтів” демонструє коливання, зростання до 76,3% у 2022 році, після чого слідує зниження до 70,6% у 2023 році та 70,3% у 2024 році. Показник "Статутний капітал" зменшився з 13,1% у 2021 році до 8,0% у 2024 році. Нерозподілений прибуток демонструє позитивну динаміку, зростаючи з

7,4% у 2021 році до 15,8% у 2024 році. Збільшення власного капіталу з 11060 млн. грн. у 2021 році до 20609 млн. грн. у 2024 році.

Згідно коефіцієнту співвідношення власного капіталу до залучених коштів АТ «ОТП БАНК» збільшує частку власного капіталу в загальному фінансуванні. Згідно коефіцієнту співвідношення власного капіталу до пасивів йде процес поступового зменшення фінансових зобов'язань АТ «ОТП БАНК» та покращення його капітальної структури. Згідно коефіцієнту захищеності власного капіталу у АТ «ОТП БАНК» поступово зростає фінансова стійкість.

Кошти юридичних осіб зросли з 24641 млн. грн. у 2021 році до 40850 млн. грн. у 2024 році. Кошти фізичних осіб також показують позитивну динаміку з 10198 млн. грн. у 2021 році до 13436 млн. грн. у 2024 році, що складає зростання близько 31,5% за вказаний період. Темпи зростання коштів фізичних осіб виявляються менш виразними у порівнянні з юридичними особами, що може вказувати на потребу в адаптації депозитної політики до змінюваного споживчого попиту.

Згідно аналізу пруденційних нормативних значень регулювання АТ «ОТП БАНК» Можна стверджувати, що фінансові ресурси АТ «ОТП БАНК» демонструють позитивну динаміку, з високими показниками ліквідності та поступовою диверсифікацією активів. Однак існують ризики, пов'язані з концентрацією інвестицій, які потребують активного контролю з боку керівництва.

6. Згідно багатofакторної моделі формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» у 2025 р. на основі Z-моделі говорить, що в 2025 році прогнозується зниження до 0,938. Така динаміка свідчить про вплив негативних факторів, таких як економічна нестабільність, зміна процентних ставок, а також коливання споживчого попиту на фінансові послуги, які можуть вплинути на здатність АТ «ОТП БАНК» формувати фінансові ресурси.

7. Згідно даним Національного банку України, очікується, що в перші три місяці 2025 року процес здешевлення депозитів фізичних осіб призупиниться при стабілізації обсягів фондування. Зменшення частки валютних депозитів у

зобов'язаннях фінансових установ. Згідно з прогнозами фінансових установ, збережеться на початку 2025 року. Що стосується строковості депозитів, то її зниження, зумовлене об'єктивними причинами в умовах війни та не передбачає змін протягом наступних дванадцяти місяців.

8. Проведене аналітичне дослідження та економіко-математичне модулювання надає можливість надати перспективи формування фінансових ресурсів АТ «ОТП БАНК» - поступово зниження коштів фінансових осіб та загальне зниження депозитів за 12 місяців 2025 року.

У зв'язку з цим, важливо зосередити зусилля на розробці та впровадженні стратегій, які б дозволили приваблювати нових клієнтів, забезпечуючи конкурентоспроможні умови для депозитних продуктів. Виняткову роль у цій ситуації відіграє також активна політика комунікацій та маркетингу, яка здатна зміцнити довіру до АТ «ОТП БАНК» як стабільного фінансового партнера.

Згідно анкетування у 2 курсу 3 групи факультету фінансів, банківської справи та страхування, які займаються з напрямку банківської справи - 90% відсотків здобувачів освіти є довіра до банківського сектору та розраховують на депозити. У 2 курсі 2 групи, які займаються з напрямку державних фінансів – 100% не довіри до банківського сектору.

Враховуючи вищезазначене, варто очікувати, що в умовах постійної змін в державному нагляді, АТ «ОТП БАНК» повинно бути готовим адаптуватись до нових викликів, що стоять перед ним, реалізуючи інноваційні рішення, спрямовані на підвищення довіри клієнтів.

(підпис)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барилюк І. Формування структури ресурсного потенціалу банку. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2023. Вип. 24 Ч. 3. С. 22–26.
2. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія. К. : КНЕУ, 2012. 31 с.
3. Банківська енциклопедія : Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. Центр наукових досліджень Національного банку України К. : Знання, 2011. 504 с.
4. Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2024. Випуск 25. С. 104–108.
5. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. 3-тє вид. Київ: КНЕУ, 2018. 608 с.
6. Горбатюк І. Р., Донченко Т. В. Оцінка ресурсного потенціалу банків України. *Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України*: мат. II Всеукр. наук-практ. інтернет-конференції (м. Хмельницький, 16 лист. 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 43-45.
7. Бондаренко П.В., Захаренко О.О., Бондаренко В.Г. Особливості управління та формування фінансового результату банку. *Економічний науково-практичний журнал «Підприємництво та інновації»*. №12. 2020. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.30> (Дата звернення 02.04.2025)
8. Галіцейська, Ю. М. Ресурсна політика комерційних банків: навч. посіб. Тернопіль. Астон, 2014. 185 с.
9. Васюренко О. В. Ресурсна складова в управлінні кредитно-інвестиційною діяльністю банків : монографія. Дніпропетровськ : Форест, 2015. 206 с.

10. Вовчак О.Д. Систематизація та удосконалення класифікації ресурсної бази банків. *Гроші, фінанси та кредит*. 2015. Вип. 1/7 (21). С. 57-60.
11. Ушакова О.А. Банківські операції: Навчальний посібник. Рівне, 2021. 226 с.
12. Демчук Н.І., Довгаль О.В. Банківські операції : навч.посіб. За ред. Ю.П. Владика. Дніпро: Пороги. 2017. 461 с.
13. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2121-III від 07.12.2000 р. зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України.
14. Про затвердження нової редакції Інструкції №3 "Про порядок відкриття розрахункових, поточних та бюджетних рахунків в установах банків". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0121500-96#Text> (дата звернення 08.02.2025).
15. Про ліцензування банків: Положення затверджене постановою Правління Національного банку України від 22.12.2018 №149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18>. (дата звернення 06.02.2025).
16. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 №679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. (дата звернення 05.02.2025).
17. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція, затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.01р №368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення 07.02.2025).
18. Обов'язкові резерви. Національний Банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/money-market/reserve-requirements-chart> (дата звернення 13.02.2025).
19. Основні показники діяльності банків. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
20. Ситник, Н., Пріцак, Я. Банківська система України в умовах війни: ризики

та оцінка безпеки. *Молодий вчений*. 2023. №6 (118). С. 94-98.

21. Показники фінансової діяльності банків. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
22. Річна фінансова звітність АТ «ОТП БАНК» за 2021 рік URL: <https://www.otpbank.com.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
23. Річна фінансова звітність АТ «ОТП БАНК» за 2022 рік URL: <https://www.otpbank.com.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
24. Річна фінансова звітність АТ «ОТП БАНК» за 2023 рік URL: <https://www.otpbank.com.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
25. Річна фінансова звітність АТ «ОТП БАНК» за 2024 рік URL: <https://www.otpbank.com.ua/> (дата звернення 05.04.2025).
26. Бондаренко П.В., Захаренко О.О., Бондаренко В.Г. Особливості управління та формування фінансового результату банку. *Економічний науково-практичний журнал «Підприємництво та інновації»*. Випуск №12. 2020.
27. Гудзь Т.П., Гасій О.В., Педченко Н.С. Формування фінансових ресурсів комерційних банків України через залучення заощаджень домогосподарств на депозити. *Наукові перспективи*. №2 (56). Полтава, 2025.
28. Котік Б., Смолінська С. Функціонування банківського сектору України в період воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 10 (122). С. 213–217.
29. Лейбович А. В. Формування та оцінка ресурсного потенціалу банку. *Економічна наука*. 2022. № 10. С. 60-67.
30. Мельничук Н.Ю., Ковальчук С.С. Депозитна діяльність банківських 80 установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. 2020. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/1_67_2020/28.pdf (дата звернення 05.04.2025).
31. 44. Мироненко М.Ю. Напрями забезпечення ефективного процесу формування ресурсної бази банків. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 25. С. 164-169.

32. Михальчинець Г.Т. Сучасні тенденції розвитку депозитного ринку України. *Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА»*. 2023. №241. С. 277-285.
33. Рац О.М, Береговий В.О. Удосконалення методики оцінювання достатності ресурсного потенціалу банку. *Електроний журнал Гроші. Фінанси і кредит*, 2022. Випуск 25. С. 753-757
34. Рац О.М. Шляхи удосконалення організаційного забезпечення управління економічною безпекою банку. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5589>.
35. Рисін В., Мамчук А., Печенко Р. Впровадження технології блокчейну у контексті підвищення ефективності та безпеки діяльності банків. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 5 (05). С. 109–114.
36. Руцишин Н.М., Милян І.І. Сучасний стан та напрями розвитку депозитної діяльності банків України. 2019.
37. Сергєєва О.С. Використання системного підходу в аналітичному забезпеченні управління грошовими потоками банків. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2024. №9. Частина 2.
38. Співак С.І. Депозитна політика комерційних банків URL: <http://archive.nbuv.gov.ua> (дата звернення 9.03.2025)
39. Третяк Н.М. Діагностика забезпечення підприємства фінансовими ресурсами. *Вісник університету банківської справи НБУ*. 2022. № 3. С. 188–191.
40. Федосік І. М. Особливості управління ресурсним потенціалом комерційного банку. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. Економічна серія. 2022. № 534. С. 277–280.
41. Формування депозитної політики комерційних банків в системі управління банківськими ресурсами. URL: <https://studfile.net/preview/8066697/page:4/> (дата звернення 9.03.2025)
42. Чиж Н. М. Ефективність формування та використання ресурсів комерційних банків України. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 337-343.

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця А.1

Активи за національною валютою АТ «ОТП БАНК» у 2021-2024 р.р., тис. грн.
(Нострифіковані показники Національним банком України)

Показники фінансової діяльності (Активи банків України)															
Національна валюта															
№ з/п	НКВ	Банк	Грошові кошти та їх еквіваленти	у тому числі готівкові кошти	у тому числі банківські метали	у тому числі резерви за готівковим та коштами	у тому числі банківські метали, наявність яких є неспідтвердженою	у тому числі кошти в НБУ	Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	У т.ч. що рефінансуються НБУ	Кошти в інших банках	резерви під знецінення коштів в інших банках	Кредити та заборгованість клієнтів	у тому числі кредити та заборгованість юридичних осіб	у тому числі резерви під знецінення кредитів та заборгованості юридичних осіб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	3 380 048	771 259	0	0	2 608 788	8 376	0	293 499	-6 414	29 670 002	20 616 040	-793 042	
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	4 453 587	647 018	0	0	3 806 568	3 246	0	246 365	-5 691	20 323 349	16 146 567	-2 393 415	
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	10 136 204	530 753	0	0	9 605 451	0	0	126 841	-5 426	17 507 602	14 620 767	-2 244 132	
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2025	7 446 380	706 938	0	0	6 739 442	11 003	0	-342	-692	22 396 278	18 269 874	-1 202 847	

Таблиця А.2

Показники фінансової діяльності Національна валюта			Активи											
№ з/п	НКВ	Банк	у тому числі кредити та заборгованість фізичних осіб	у тому числі резерви під знецінення кредитів та заборгованість фізичних осіб	Цінні папери, які обліковують ся за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	у т.ч. що рефінансуються НБУ	резерви під знецінення цінних паперів, які обліковують ся за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Цінні папери, які обліковують ся за амортизованою собівартістю	резерви під знецінення цінних паперів, які обліковують ся за амортизованою собівартістю	у т.ч. що рефінансують ся НБУ	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиційна нерухомість	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	Відстрочений податковий актив
1	2	3	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	9 053 962	-1 292 334	5 182 260	5 179 269	-53 175	6 956 240	0	6 906 494	139 143	26 075	110	68 848
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	4 176 782	-2 870 490	1 014 654	1 010 491	-36 743	28 466 717	0	28 435 781	139 143	24 634	5	65 407
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	2 886 835	-2 253 645	9 361 058	9 356 824	-496 435	29 407 835	0	29 376 490	139 143	24 634	40	0
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2025	4 126 404	-1 387 657	16 498 931	16 498 918	-646 141	32 944 695	0	32 944 695	0	24 634	64	0

Таблиця А.3

Показники фінансової діяльності			Національна валюта										тис. грн	
№ з/п	НКВ	Банк	Основні засоби та нематеріальні активи	Інші фінансові активи	резерви під інші фінансові активи	Інші активи	резерви під інші активи	Чисті активи, усього	Усього резервів	Загальні активи, усього	Довідково: ОВДП			
1	2	3	28	29	30	31	32	33	34	35	36			
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	1 293 285	135 300	-30 548	90 731	-5 840	47 243 916	-2 181 353	49 425 270	5 003 735			
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	1 164 768	309 980	-23 317	66 682	0	56 278 536	-5 329 655	61 608 192	1 057 485			
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	1 171 680	106 280	-25 276	58 501	0	68 039 819	-5 024 914	73 064 733	8 799 977			
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2025	1 303 031	165 507	-20 013	60 750	0	80 850 932	-3 257 351	84 108 282	15 623 213			

Загальні активи, усього

Усього резервів

Чисті активи, усього

резерви під інші активи

Інші активи

резерви під інші фінансові активи

Інші фінансові активи

Основні засоби та нематеріальні активи

Банк

НКВ

№ з/п

Довідково: ОВДП

Зобов'язання за національною валютою АТ «ОТП БАНК» у 2021-2024 р.р.,
тис. грн. (Нострифіковані показники Національним банком України)

Показники фінансової діяльності (Зобов'язання банків України)											
Національна валюта			Зобов'язання								
№ з/п	НКВ	Банк	Кошти отримані від НБУ	Кошти банків	Кошти клієнтів	у тому числі кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	у тому числі кошти на вимогу	у тому числі кошти фізичних осіб	у тому числі кошти на вимогу	Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	Боргові цінні папери, емітовані банком
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	0	5	34 839 083	24 641 383	22 163 592	10 197 700	7 362 898	4	0
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	0	68	41 267 462	30 292 268	28 229 276	10 975 194	6 259 814	9 233	0
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	0	15 041	47 543 719	35 207 511	30 832 311	12 336 208	5 877 812	22 758	0
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2025	0	254	54 314 305	40 850 369	36 995 012	13 463 936	7 161 746	1 333	0

Таблиця Б.2

Показники фінансової діяльності			Національна валюта								тис. грн	
			Зобов'язання									
№ з/п	НКВ	Банк	Інші залучені кошти	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	Відстрочені податкові зобов'язання	Резерви за зобов'язаннями	Інші фінансові зобов'язання	Інші зобов'язання	Субординований борг	Усього зобов'язань		
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20		
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	176	149 689	0	255 815	430 959	627 299	0	36 303 030		
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	159	119 500	0	229 866	247 766	594 493	0	42 468 546		
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	53	2 683 009	76 907	187 111	277 790	757 038	0	51 563 427		
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2025	46	934 535	104 620	228 513	152 355	866 726	0	56 602 687		

Додаток В
Таблиця В.1

Власний капітал за всіма валютами АТ «ОТП БАНК» у 2021-2024 р.р., тис. грн.
(Нострифіковані показники Національним банком України)

Фінансові показники діяльності (Власний капітал банків України)			тис. грн							
За всіма валютами			Капітал							
№ з/п	НКВ	Банк	Статутний капітал	Емісійні різниці	Незарєстрований статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервні та інші фонди банку	Резерви переоцінки	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Усього власного капіталу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2021	6 186 023	405 075	0	0	923 370	57 669	3 488 244	11 060 381
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	6 186 023	405 075	0	0	1 060 625	30 850	3 948 094	11 630 668
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	6 186 023	405 075	0	0	1 090 481	506 897	7 630 546	15 819 021
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	6 186 023	405 075	0	0	1 276 096	577 938	12 164 140	20 609 273

Додаток Г
Таблиця Г.1

Фінансові результати за всіма валютами АТ «ОТП БАНК» у 2021-2024 р.р.,
тис. грн. (Нострифіковані показники Національним банком України)

Показники про фінансові результати банків України За всіма валютами														
№ з/п	НКВ	Банк	Процентні доходи											
			доходи від операцій з юридичними особами	доходи від операцій з фізичними особами	доходи від операцій з цінними паперами	Процентні витрати	витрати від операцій з юридичними особами	витрати від операцій з фізичними особами	інші процентні витрати	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	Комісійні доходи	Комісійні витрати	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2021	5 770 297	2 501 353	2 418 854	850 090	1 088 150	681 221	406 929	0	4 682 147	1 988 462	704 228	1 284 234
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	8 787 830	3 566 596	2 313 737	2 907 497	1 956 212	1 563 786	392 427	0	6 831 617	1 769 909	675 793	1 094 115
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	12 121 527	4 053 946	1 249 275	6 818 306	3 480 819	2 694 308	786 510	0	8 640 708	1 869 671	736 078	1 133 594
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	11 851 748	4 659 882	1 218 298	5 973 568	3 262 122	2 520 605	741 517	0	8 589 626	1 897 741	901 127	996 614

Таблиця Г.2

За всіма валютами			Фінансові результати											
№ з/п	НКВ	Банк	Торговий результат	результат від переоцінки	результат від операцій з купівлі-продажу	результат від операцій з фінансовим і активами та зобов'язаннями	Інші операційні доходи	Інші доходи	Всього доходів	Відрахування до резервів:	чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення та кредитів в інших банках	чисте (збільшення) зменшення резервів під зборгованість за наданими кредитами клієнтам	чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення за дебіторською зборгованістю банку	чисте (збільшення) зменшення резервів під банківські резерви на покриття ризиків і втрат
1	2	3	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2021	519 159	-203 572	534 051	188 680	66 611	59 601	6 611 751	807 430	41 642	602 840	6 740	24 546
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	809 925	55 865	828 942	-74 882	205 527	48 934	8 990 119	5 663 722	120 873	5 579 916	-7 585	-8 056
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	459 966	190 112	292 401	-22 548	101 909	48 691	10 384 868	-109 496	176 825	-642 363	3 886	-58 108
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	542 251	-365 077	882 472	24 855	161 737	51 070	10 341 297	-549 469	-45 265	-668 398	-1 682	2 033

Таблиця Г.3

За всіма валютами			тис. грн													
№ з/п	НКВ	Банк	чисте збільшення (збільшення) зменшення резервів під знецінення цінних паперів	Адміністративні та інші операційні витрати	заробітна плата персоналу	нарахування на фонд заробітної плати	інші витрати на персонал	витрати на утримання основних засобів	експлуатаційні та господарські витрати	витрати на рекламу і маркетинг	витрати на оренду	інші адміністративні та операційні витрати	Всього витрат	Прибуток/(збиток) до оподаткування	Витрати на податок на прибуток	Прибуток/(збиток) після оподаткування
1	2	3	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
1	296	АТ "ОТП БАНК" 2021	131 663	2 453 591	997 927	205 056	125 698	414 068	138 823	75 105	11 135	485 778	3 261 021	3 350 730	605 620	2 745 111
2	296	АТ "ОТП БАНК" 2022	-21 426	2 599 986	1 021 020	219 449	167 703	455 849	155 910	9 631	8 160	562 264	8 263 708	726 411	129 305	597 106
3	296	АТ "ОТП БАНК" 2023	410 263	3 071 526	1 258 946	234 165	186 323	467 360	141 650	20 317	5 720	757 045	2 962 029	7 422 838	3 710 531	3 712 307
4	296	АТ "ОТП БАНК" 2024	163 842	3 341 974	1 460 761	295 364	221 947	569 530	134 190	26 817	5 731	627 633	2 792 505	7 548 793	3 428 713	4 120 080